

ԲԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ 1

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԱՊՐԻԼ 8, 1911.

Ն⁰ 15

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

„ԱՐԵՒԵԼՔ” ՎԷ ՔԻԹԱՊԸ ՄՈՒԳԱՏՏԵՍ

2.

Քիթապը մուգատտէս հագգընտա չիմոի մէյտանտա պալըճա իւշ էֆրեար եա նազարիյաթ վար տըր : 1. Չօդտան պերու քիլիսէտէ ճարի օլան էսքիէֆրեար, եանի անըն Ալլահ թարաֆընտան եազուր-րըմըշ պիր քիթապ օլմասը : Պու ֆիքրին սահիպլէրի իտտիա էտէրլէր քի Քիլթիլպի մուգատտէսէ Թէքլինտէն Վահիյէ գատար Ալլահըն քէլամը օլուպ անլէրին հէր պիր գըլթասը տօղրուտան Ալլահըն թէէսիւրի թահթընտա պուլունան միւհէմ զաթա-րըն եէտիյէ եազըմըշ տըր : Պինաէն ա-լէյհ օ իլքինտէն սօնունա գատար հէր կէօնէ թէնագուզտան արի օլուպ, հէմ ճիւմլէ գըմալար պիրի պիրի իլէ հէմ ճիւմ-լէսի ուլումը թապիլիյէ իլէ հէմ տէ թա-րիւի պէշէրին տիկէր գըմալարը իլէ հէ-մահէնք պիր հալտա պուլունուր : Վէ անըն ճիւմլէ գըմալարընտա տա Ալլահըն էսէրի օլմաղա եազըլան ալի մագսէտլէր վար տըր :

2. Իքինճի նազարիյէ պուլըն մուղա-յիւրի օլուպ ալէմոնէ ֆաիգ իւթ թապիա

պիր գուվլէթին մէվնուտիյէթինի վէ մու-ճիզէնին վուգուլընը գապուլ էթմէյէնլէրին ֆիքրի տիր : Անլէր՝ Քիթապը մուգատտէ-սին տիկէր քիթապլարտան ֆարգը օլմա-տըղընը իտտիա էտիպ, անտէ կէօրիլէն պիլճիւմլէ ֆաիգ իւթ թապիա հալլարը գապիտի թապիլիյէ իլէ թէֆուր ու ի-զահ էթմէյէ չալըլըլար :

3. Իւչիւնճիւ նազարիյէ պու կիւնքի միւթէրագգը Խրիթիյանլարըն էֆրեարը օլուպ, անլէր Ալլահըն մէվնուտիյէթինի գապուլ էտէրլէր իսէ տէ, իլհամըն պիր քիթապ վաւըթասըլլա տէյիլ, անճագ չախտլար վասըթասըլլա թէպլիզ էտիլտի-յինի, վէ Քիթապը մուգատտէսին պու իլհամաթըն գայտը օլտուղընը գապուլ էտէրլէր :

Էվլէրա պու նազարիյաթըն իքինճիսինի էլէ ալալըմ : Իշթէ Ն. Սիմօնըն, քէզալիք Րէնան, Իշթաուս վէ պազը սաիր միւն-թաղիտլէրին (գըրիթիգա էտէնլէրին) է-տապարը պու տըր : Փագաթ պիզ պու նազարիյէյէ տաիր անճագ չու գատար տէմէքլէ իքթիֆա էտէրիզ քի, պու նա-զարիյէնին ֆարզ էյլէտիյի էտա իսպաթ օլունամալը օլան քէյֆի պիր գազիյէ տիր : Անլէր ճիհանըն հէր թարաֆընը՝ գա-պիլ օլան հէր պիր նօգթաի նազարտան

միւթալաւս վէ թէֆթիշ էթմէտիքճէ ան-
լէ «Ալլահ եօգ տըր» վէ «Ֆաիզ իւթ
թապիս իմքեանսըղ տըր», տէմէյէ հագգ-
լարը եօգ տըր : Հալպուքի պէօյլէ պիր
թէֆթիշ դաթիյէն իմքեանսըղ տըր : Պու
շէյ իսպաթ օլունմամըշ վէ օլունմամալ :
Վազասա էկէր Ալլահ եօգ իսէ, եախօս
վար տըր սա, օ պիլինմէզ վէ պիլինմէզ
իսէ, զաթէն, հէմ սին հէմ իշհամ, հէմ
Քիթապը մուգատտէս, հէմ փէյղամպէր
քիւլլիյէն մանասըղ իսպալլար օլուրլար :
էկէր պիզ թէֆթիշաթըմըղտա պիթարաֆ
օլաճագ իսէք, Քիթապը մուգատտէսի
Ալլահ վէ ֆաիզ իւթ թապիս հագգընտա
պու նէվ պիէսաս ֆարգիյաթտան վէ նա-
խապաշարուլարտան արի օլարագ թէֆ-
թիշ էյլէմէլի իշ :

Պիրինճի նազարիյէյի էլէ ալըր իսէք,
պիր ճիհէթաէն քիլիսէտէ պու ֆիքրին
պուլունմասը թապիի իտի : Եէհուսիլէր
Բարեւոն էսարէթինտէն սօնրա միլլի քի-
թապլարընը թօիլայըպ անլէրէ իշհամնու-
ֆուզը աթֆ էթտիլէր : Սօնրա Խրիսթի-
յանլար արաւընտա տինի քիթապէթ մէյ-
տանտ կէրտիքճէ անլէր տալիս քէնտի քի-
թապլարընա իլահի նուֆուզ ու սէլահի-
յէթ աթֆ էթմէքտէ օլտուլար : Շէօյլէքի,
Խնճիլէր վէ Եէնի Ահա գըթալարը իլք
ասըն սօն գըսմընտա վէ իքինճի ասրտան
իլէրի տօղրու միւլէմ վէ Ալլահ թարա-
ֆընտան թահրիլ էթտիլիլմիշ քիթապլար
տէյու թանըլմագտա օլտուլար : Պու ֆիքր
եանի Քիթապը մուգատտէսին իլքինտէն
սօնունատէք Ալլահ թարաֆընտան եաղ-
տըրըմըշ օլմասը հէփ էսքի քիլիսէլէրին վէ
Իհընճը ասրտա հէմ Գաթօլիքլէրին վէ
հէմ Փրօթէսթանլարըն ագախա ի մուհիմ-
մէսինտէն օլտու :

Լաքին Քիթապը մուգատտէս քէնտի-
սի պու նէվ պիր իտախատա պուլունմա-
մըշ տըր : Փէյղամպէրլէր Ալլահտան փէյ-
ղամ ալըպ իլահի նուֆուզ իլէ սէօյլէտիք-

լէրինի իտախա էթտիլէր իսէ տէ, Քիւ-
թիւպի մուգատտէսէնին թէքվինտէն Վա-
հիյէտէք մինթարաֆիլլահ եազըլտըղընա
տաիր հիշ պիր իմնաթ եա իշարէթ եօգ
տըր : 2 Տիմ. 3. 16 եախօս Վահի 22. 18.
19 պիլէ պու տէտիյիմիլի թէքզիպ էթմէզ :
Լաքին քիլիսէտէ պու հարֆի իշհամ թէ-
սավլուրը էփէյի թէսամիւմ էթմիշ վէ
եէրլէշմիշ տիր : Պու ֆիքրի գապուլ է-
տէնլէր Քիթապըն հէր գըսմընտա Ալլահ
եազըլլար մանալար պուլմաղա վէ հէփ
գըսմլարընը պիր պիրի իլէ, ճիհան թա-
րիսի իլէ վէ ուլումը թապիլիյէ իլէ իթ-
թիֆագ վէ ահէնկտէ կէօրմէյէ, հաթթա
թէրճէմէլէրտէ պիլէ Ալլահըն միւտախէլէ-
սինի վէ նուֆուզունը կէօրմէյէ մէճպուր
իտիլէր : Պէօյլէ տէ օլտու : Եէհուսիլէր
(մէս. Յիլօ) թարիսի ըէմզ ու քինայէ
տէյու թէֆսիլ էթտի, լանէթ օգույան
Մէզմուրլարտա, Աշնիյէթ իւլ աղանիտէ վէ
սաիրէտէ էսրարէնկիլ մանալար կէօրաիւ-
լէր : Խրիսթիյանլար տէօրթ Խնճիլէրին լի-
վայէթլէրինի ահէնկէ կէթիլմէյէ վէ Քի-
թապը մուգատտէս իլինտէ իլմին հէր
շիւպէսինին էստալարընը վէ թէֆէրրուա-
թընը պիլէ կէօրմէյէ չալըշտըլար : Գաթօ-
լիքլէր Վուկաթա թէրճէմէսինտէ վէ եու-
նանիլէր Եէթմիլլէր թէրճէմէսինտէ վէ էսքի
եունանիճէտէ, էրմէնիլէր Գուրաւր թէրճէ-
մէտէ վէ սաիր միլլէթլէր քէնտի թէրճէմէլէ-
րինտէ իլահի նուֆուզ միւշահատէ էյլէտիլէր :

Վազասա պու նազարիյէյի գապուլ է-
տէնլէր տախմա հիւճումա մարուզ տըրլար
վէ քէնտի մէվգիլէրինի մուհաֆագատա
միւշքիլաթ հիսս էտէրլէր : Եինտէ տէ քի-
լիսէ նէ պիլինէֆա Քիթապը մուգատտէս
տէ թասրի հաիլմէմիշ օլտա պու միւշքիլ
մէվգիլէր եափըշըպ գալտը, նէ տէ տին-
սիլլիք ագընթըրընա գափըլըպ իշհամը վէ
ֆաիզ իւթ թապիայը ինքեար էյլէտի :
Պու սօն տէհրլէրտէ քիլիսէնին միւթէրագ-
գը սընֆը փէք մագուլ պիր մէվգիլ թուլ-

տուլար: Քիլիսէ 14ինճի ասորտան պաշլա-
յըպ 18ինճիտէ քէսպ ի շիտտէթ էտէրէք
19ինճը ասորտա քէնտի էվճինէ եէթիշէն
ինթիգասա ազընթըը էօնիւնտէ տուրուպ
միւնթագիտէրէ տէսի քի, «Կէլինիզ,
Քիթապը մուգատտէսի թամմ քէնտինին
խատիա էթտիյի սուրէթտէ էլէ ալպըմ, վէ
անտէ զիքը օլունան վագըալարը թամմ սաիր
վագըալարը թէֆթիշ էթտիյիմիզ թարիգ-
տէ թէֆթիշ էտէլիմ, վէ նէթիճէսինէ
լազի օլպըմ: Պիր եա տիկէր թարաֆտան
նախապաշարեալ օլմայարագ իշէ պաշ-
լայալըմ:» Պու մէվգի հէմ իլմի հէմ մա-
գուլ իսի: Վէ իշթէ իւշիւնճիւ նազարիյէ
պու մէվգիին նէթիճէսի տիր:

Պինաէն ալէյհ պու կիւն Քիթապը
մուգատտէս իւզէրինէ հիւճիւմ էտէն պիր
քիմնէ էֆքեար ալէմինտէքի պու թէպէս-
տիւլիւ կէօրմէյէրէք եախօտ անը հիսապա
ալմայարագ անը թէնգիա էտէր իսէ հա-
վայա եումրուգ վուրմուշ օլուր:

Վէ շիմտի պու եէնի վէ հագիզի մէվ-
գիի պիր ազ իզահ էտէլիմ:

Պու նազարիյէյէ կէօրէ

1. Քիթապը մուգատտէս քարի/ի
պիր իրապ սր: Մօրմնլարըն վիշղամ-
պէրի ճօգէֆ Սմիթհ իտտիա էթտի քի
քէնտի լույսալնտա գուլաղուղանըպ զա-
րիպ եաղըլար իլէ գապը պիր լէվհա
պուլտու, վէ օնուն եանընտա օլան պիր
կէօղլիյիւ կէօղլինէ գօյունճա օ զարիպ
լիսանը օգումաղա մուվաֆֆապ օլտու, վէ
իշթէ պու քիթապ Մօրմնլարըն մուգատ-
տէս քիթապը, «Մօրմն քիթապը» տըր:
Պու տիւզմէ պիր հիքեայէ տիր, լաքին
Քիթապը մուգատտէս պէօյլէ տէյիլ տիր:
0 ճիհան թարիխինին պիր մուհիմմ գըս-
մընը թէշքիլ էտէր: Համուրապինին գա-
վանինթ (Ք. է. 2000), Մօսպ թաշընըն թա-
րիֆի (Ք. է. 900) Թէլէ Ամարնա լէվհա-
լարը (Ք. է. 2000) Նինուէ սարայլարը խա-
րապէլէրի (Ք. է. 900) վէ սաիր աթիգ էսէրլէր

Քիթ. մուգատտէսին գուլուտաթընը թարի-
խի օլտուղունը թաստիգ էտիյօր: Օ՝ սաիր
միլլէթլիյին թէվարիսի իլէ ալագատար
տըր: Քէզալիք անըն հրճօ օյունմաւսը տա
թարիխի տիր: Պու կիւն տիւնեատա մէվ-
նուտ օլան վէ տէհրլէրին խարապ էտիճի
մուհարէպէ վէ եանկընլարընտան էմին
գալան էն էպի էլ եաղըլարը պիր գաշ
միւսթէսնա իլէ Քիթապը մուգատտէսին
էպի մէթիլէրի տիր:

2. Քիթապը մուգատտէս՝ պիր իրա-
պէք, պիր էսէպիյաք սր: Օ՝ 1500 սէնէ
զարֆընտա 100 գատար մուհարըրլէր թա-
րաֆընտան եաղըլմը քիթապլար մէճմուի
տիր, վէ էտէպիյաթ մագամընտա անտէ
քիթապէթին չօգ նէվլէրի վար տըր, էզ
ճիւմլէ շիր, նէսր, թարիխ, մասալ, մէ-
սէլ, իսթիարէ, մէճաղ, վէ սաիրէ,
Յոֆնան քիթապը պիր թէմնիլ, Թէքվինին
լիք պապլարը գատիմ գավմլարըն տա-
թըրը վէ մէճաղ, Յոք պիր տրամա, Ալ-
նիյէթ իւլ աղանի պիր աշգ հիքեայէսի, Մէ-
զամիր տուլար, վէ զայրիհում տըրլար:
Քէզալիք պու էտէպիյաթտա հէր պիր
ասըն իճթիմաի, ախլագի, սիյասի, լուհի
ֆէլէֆի վէ սաիր աշվալը լէսմ օլունմուշ
տըր: Պունըն թապիի նէթիճէսի օլարագ
անտէ թէտէրրիւմ վէ թէրագզը զահիր
տիր: Ահա լ աթիյին թէսալվուրլարընը
Ահա լ ճէտիտինքի իլէ, Ահա լ ճէտիտին
լիք գըմմընտաքի թէսալվուրլարը սօն գըս-
մընտաքիլէրլէ, հաթթա Ասալը լէսուլըն
լիք գըմմընը սօն գըմմը իլէ մուգայէսէ
էթսէն մուհիմմ թէրագզը կէօրէճէքսին:
Պու քիթապըն միւնթէվիյաթընը թարիխի
սըրա իլէ տիգէպիլէն պու թէրագզինին
նէ գատար ճալիպ ի տիգգաթ օլտուղունը
կէօրիւրսին:

Թէնգիաի ալինին պու հագիգաթը
քէշֆ էթմէքտէ պէօյիւք խրտմէթի օլմուշ
տըր: Պու սէպէպտէն Քիթապը մուգատ-
տէսի շիմտիքի իլմ իլէ, Ահա լ Աթին պա-

զը գլխավորընդն ախլագի միյարընը Ին-
ճիլին միյարը իլէ միւթապագաթա կէ-
թիրմէյէ չալըմանըն վէ պու նոգթաաան
անա իթիրաղ էթմէնին մանասը եօգ տըր:

Պու թարիխի քիթապէթի քարիխի
րոուն իլէ միւթալաա էթմէք կէրէյիլ:

Յ. Գ. Գ.

ԷՅԹԱՄԻԱՆԷԼԵՐԻՄԻԶ

Կիլիկիա գըթալընտան սօնրա Այնթա-
պըն «Փրօթէսթան օղլանլար էյթամիսանէ-
սի» հէյէթի իտարէսի միսթօնէրէրէ ի-
թիլաֆա կէրէքէք, մէգքիւր հատիտէ նէթի-
ճէսինտէ կէթիմ գալան պիքէս չօճուգ-
լարը վիզայէ էթմէք իչին միսթօնէրէրէ
միւթթէհիտէն պիւր թէչէպպիւստէ պու-
լունմագ իսթէյիլ, պու մագսէտէ խըա-
մէթ էթմէք իւզրէ էսքի էյթամիսանէ հալ-
լուսունտա պիւր տէ միւքէլէֆ պինա ինչա
էթաիրաիլէր: Պու իթթիհաա հիւան ի
սուրէթլէ տէվամ էթմէքտէ, վէ օրատա 140
գատար էյթամ վիզայէ էալիմէքտէ տիր:
Պու շէրաքէթտէ երնէ երիլէր քէնաի
թարաֆլարընտան հէր սէնէ մուսայէն պիւր
մէպլաղ իանէ էտէճէքէլ, վէ պու իանէ
իչին հէյէթի իտարէ Այնթապ ճէմաաթ-
լարընը, քէզալիք տիկէր Ինճիլի քիլիսէլէ-
րին մուալէնէթինէ միւհթաճ տըրլար: Պու
քէրրէ միւհսսէսէ ի մէգքիւրէնին հէյէթի
իտարէսի կէչէն սէնէնին ըափօրթունը Բահ-
նիւմաաա թապ ու նէչր օլունմագ իւզրէ
կէճօնտէրմէքլէ պէրապէր քիլիսէլէրտէն իա-
նէ թալէպ էյլէմէքտէ տիրէր:

Պու ըափօրթաան անըաչըրտըլընա կէօ-
րէ, միւհսսէսէ ի մէգքիւրէյէ Այնթապ
ճէմաաթընտան 82, վէ տիկէր ճէմաաթ-
լարտան վէ ֆէրտլէրտէն 35, ճէման 117
Օամ. լիւր գատար իանէ էալիմիլ տիր:

Պիզ կէչէն սէնէ Այնթապը զիյարէ-
թիմիզտէ մէգքիւր էյթամիսանէնին պինա-
լարընը կէզիլա տալիլի իտարէսինէ եազըն-
տան վազըֆ օլարագ միւհսսէսէ ի մէգքիւ-

րէնին մուգթէտիր զաթլար իտարէսի թահ-
թընտա պուլունտուլունա, վէ կէրէք եէր-
լիլէրին կէրէք էճնէպլիլէրին մուհապպէթլէ
վէ ֆէտաքէրաանէ անըն իչին սարֆը
վազթ ու նազա էյլէալիլէրինէ էմին օլ-
տուգ:

Պու մէմէքէթտէ տիկէր պիւր Փրօթէս-
թան էյթամիսանէ Պուսաաաքի էյթամիսա-
նէ ի Շարգի տիր: Պունըն միւհսսիս վէ միւ-
տիրի տալիլ պիւր չօգ միւշքիլաթա կէօյիւս
վէրէրէք օ իչի շէհիանէ իլէրի կէօթիւր-
մէքտէ տիր:

Պիւր գաչ սէնէտէն պէրու նիչէ Ինճիլի
ճէմաաթլարըմիլ Ջատիկ Կիրակիսինին թա-
պագլարընը պու իքի Փրօթէսթան միւհս-
սէսէլէրէ թալաֆա էտէրէք, օ վազթտա
կէլէն իանէյի պուլնարա թագսիմ էյլէ-
միչէր տիր: Պու առէթ թէչվիզ վէ տէ-
վամ էթմէյի տէյէն պիւր ուսուլ տըր:

Նէչր օլունտան ըափօրթաա Մըսրաաքի
սօսթլարըն պու խուսուստա իպրաղ էթ-
տիլի իշթիլաք վէ մուալէնէթ շայանը
տիզգաթ տըր: ԱճէպաԱմէրիգատա պու-
լունտան սօսթլար տալիլ պու սէնէ պու իքի
միւհսսէսէլէրէ կէչմիչտէ օլուղընտան զի-
յաաէ իանէ կէճօնտէրմէքլէր մի:

Պու սէնէ տալիլ պու իքի միւհսսէսէյէ
քիլիսէլէրիմիզաէն էյի պիւր Ջատիկ հէ-
տիլէսի իրաալ էալիմէսինի թալիլիլէ վէ
իւմիտ էաէրիլ:

Յ. Գ. Գ.

ԱՆՎԱԼ Ը ՆԱԶԸՐԷ

Մէմիլէֆէթսէ միւքէղալիպէ. — Թա-
նիւն պու եազընլարտա տալիլի մէմիլ-
քէթտէ խուսուսա Սիւրիա թարաֆլարըն-
տա պուլունտան միւթիղալիպէնին եանի
զօրպաղ տէրէպէլլէրին հիւքիւմէթէ օլան
ալագազընտան պահա էտէրէք տէմիլ տիր
քի, «Հիւքիւմէթի մէչրութէնին շիմտիքի
հալտա էն պիլիլինճի վազիֆէսի» հալա քէն-
տիլլէրինի գանուն խարիճինտէ թութմագ

խթեյէն, ֆագաթ պու արդուլարընը թա-
րիգ ի հագգաւան կէօրիւնէրէք պիր քիս-
վէ ի ըիյա ալթընտա մէյտանա չըգարմա-
ղա օղրաշան էնպազը իսթիպտատը էզմէք
օլմալը տըր: Վիլայաթտա պուլարըն քէօք-
լէրի գաղընմատըգճա, խալգ նազարընտա
էսքի նուֆուզ վէ հէյսիյէթլէրի իմհա է-
տիլմէտիքճէ մէշրութիյէթ պիւթիւն մէ-
նաֆիի վէ գալթիտի իլէ թալթալգ էտիլ-
միշ սայըլամազ, պիշարէ էհալի տէ գուր-
թուլամազ:» Թաւիթ՝ պու իֆատէսիյլէ
մէմլէքէթին պիր պէլի ետրատը իզէրինէ
փարմաղընը գօյմուշ օլույօր: Կէչէն սէնէ
Ամրգ օլթապնտան կէչէր իքէն համամ-
տա պիր կէնճ Բիւրտէ բասթ կէլիք: Մէրգու-
համամտան չըգընճա էթրա-
ֆընտաքի տիկէր Բիւրտլէր պուլըն ալագ-
լարընը օղալամազտա, էլպիսէսինի կիյոիր-
մէքտէ վէ անա միւթէատաիտ խըտմէթլէր
իֆա էթմէքտէ իտիլէր: Պիր ազ սօնրա պու
խըտմէթմիլէրտէն պիրիտի եանըմըզա կէլէ-
րէք ալչազ փէրտէտէն պիզէ՝ «Պու կէնճի
կէօրիւյօրմըն: Պու օլմանըն պէյլիք
գըսմը օնուն տըր: Պապապընտան գալմա
տըր, քէնտիսի տէ չափգընըն պիրիսի տիր:
Պիզէ օլմազ թէատտիյի էտէր, պիզ տէ
պէյլէ քէնտիսի խըտմէթ էթմէլիյիլ,»
տէտի: Ֆիլլազը մէմլէքէթին պէյլիք
գըսմընտա մէշրութիյէթին էն զիյատէ
մախուֆ աիւշմէլէրի պու պէյլէր, պու
զօրպաղար տըր: Անլաշլուրընա կէօրէ,
Հալէպ վալիսի Հիւսէյին Բեհադիմ պէյ տէ
պու արատա շէհր ի մէգքիւրտէքի պու
սընֆ միւթէզալիպէ իլէ օղրաշմազտա տըր:
Պու սընֆ զօրպաղար քէնտի քէնտիլէրինի
մէշրութիյէթին մուհիպալլէրի կիպի կէօու-
թէրմէյի տէ պիլիլէր, պէլքի նիլէլէրի
իթթիհատ Թէրազգը ֆըրգասընա աղա
պիլէ օլմուշ տըրլար: Լաքին սէվինիլիզ քի
Կէնճ Թիւրք վաթանտաշլարմըզ, զէվալը
էհալիյի պու զատտաղարըն էլինտէն գուր-
թալմազլըզն լուզումընտան պահս էթմէ-

յէ պաշլամըշ տըրլար: Անճազ շունը պիլ-
մէլի իզ քի պու գօլայ պիրիշ տէյիլ տիր:
Պունա գարշը պու պէյլէր քէնտիլէրի
էլլէրինտէն կէլէն հէր չարէյի գուլանըպ-
մուգալէմէթ էթմէլէ պէրապէր, կէօլ-
կէլէրի իլէ գօրգութտուգլարը պիշարէ
քէյլիլէրի տէ պու մագսէտէ գուլանա-
ճագլար տըր: Պու քէյլիլէրի թէնպիր էթ-
մէք լաղըմ տըր: Վէ իլթէ պու մագսէտ
իլին զօմիթէ թարաֆընտան քէյլէրէ
կէօնտէրիլմիշ օլան պիր թաղըմ ըհալիլ
վէ մուհարրէրաթը պու միւթէզալիպէ
հիլ պէյէնմէյօրլար, շէտիտէն մուալսէզէ
էտիյօրլար: Լաքին զուլմէթ ի իսթիպտա-
տըն՝ իլմ ու իրֆան նուրու էօնիւնտէն զալի
օլաճաղը մուհագգազ օլտուղու իլին հէր
սընֆ էհալինին պու նուրը թէզնիտէ չա-
լըշմազը վաճիպ տիր: Լաքին պու մէսէլէ-
տէ էրմէնիլէրին տիգգալթ էտէճէյի էն
մուհիմմ խուսուս շու տըր քի միւթէզալ-
իպէ սընֆը ալէյհինտէ վուգու պուլան
հարաքէթի պաշլայըպ իլէրի կէօթիւրմէք
տահա զիյատէ մէմուրիյի հիւքիւմէթէ
վէ Խալամ վաթանտաշլարմըզա աիտ օլ-
տուղունը պիլէրէք, պու պապտա տալի
փէք իհթիյաթլը պուլունմամըզըն լուզու-
մընը ունութմալարմ: Իիյա էթմէյէլիմ,
լաքին էօնէ տէ աթըլմալարմ. իհթիյաթ-
լը պուլունալըմ:

Ինկիլթէրուանըն Ալմանիա իյէ աշա-
գաւալ. — Պու կիւն սիյասիյաթ ալէմինտէ
օյնայան պաշլը օյունճուլար Ալմանիա իլէ
Ինկիլթէրուա տըրլար: Ինկիլթէրուա էն
գուվլէթի պահրի տէվլէթ օլտուղու հալ-
տա Ալմանիա Ինկիլթէրուանըն գուվլէ ի
պահրիյէսի տէրէճէսինէ եթիլմէյէ չալը-
լըշլօր. վէ Ալմանիա էն պէյլիք պէրլի
տէվլէթ օլտուղու իլին անըն աիւննանըն
հէր թարաֆընտաքի մուամէլէլէրինի Ին-
կիլթէրուա քէսքին կէօլ իլէ մուայէնէ էյ-
լէմէքտէ տիր: Պիր միւտաթթտէն պէրու

պուռ օյունճուլարն օյուն մէյտանը մէմա-
լիքի Օսմանիյէ օլմուշ տըր : Լաքին մու-
ճիպի մէսէրէթ պիր վագրա տըր քի ,
պուռ կիւնլէրտէ պուռ իքի տէվլէթլէր պուռ
Շարգ մէսէլէսինտէ սուլճնույանէ պիր մէվ-
գի իհրազ էթմիշ տիրլէր : Ինկիլթէրլա-
նըն Խարիճիյէ նազըրը Սըր Է. Կրէյ փարլա-
մէնթօտա իրաա էթտիյի նուլթգընտա Ալ-
մանիանըն Թիւրքիատաքի Շմէնսըլթէր իմ-
թիյազլարընը գապուլ էտիպ Ալմանիայա
գարըր հուգուգչինասանէ պիր լիսան գուլ-
լանտը : Պուռ նուլթգ Ալմանիա իւզէրինտէ
փէք միւսաիտ պիր թէէսիր հասըլ էտիպ ,
պունա մուգապիլ քէնտիլէր տախի Ինկիլ-
թէրլանըն հիսսիյաթընը թալթիֆ էտէճէք
մուամէլէտէ պուլլունտուլար , չէօյլէքի Ալ-
սանիա Պաղտատ խաթթընըն Պաղտատ
-քէօրֆէզ չիւպէսինին ինչասընա տալիր իմ-
թիյազլարընըն պիր գըսմընտան վազ կէշ-
մէյէ ըազը օլուպ , Ինկիլթէրլանըն օ
խուսուտա քէնտի հուգուգլարընը մուհա-
ֆազա էտէճէք սուրէթտէ Թիւրքիա իլէ
միւզաքէրէյէ կիրէպիրմէսինէ մէյտան վէրմիշ
տիր : Պունլար սուլճ ը ումումի իչին ա-
թըլան մուհիմմ ատըմլար աոտ օլունա
պիրլըր : Վազաա տահա պունըն ալթընտան
միւզքիլաթ չըգմազ տէնիլէմէզ : Ինկիլթէր-
լանըն մաթլուպաթը նէ՞ օլանագ . Թիւր-
քիա պուռ մաթլուպաթա նէ՞ տէրէճէյէ
գոտար մուվաֆազաթ կէօթէրէճէք , Ալ-
մանիանըն մէնաֆիի պուռ միւզաքէրաթա
նէ՞ հուսուտ գօյանագ , պունլարը միւս-
թագպէլ կէօթէրէճէք տիր : Եինէ տէ
շու գատարճըզ պիր իթիլաֆ սիյասի ա-
լէմտէ պիր աղ կէնիշէ նէֆա ալընմագլըզա
պատի օլմուշ տըր : Հէր իքի մէմլէքէթին
մաթպուլաթը տախի պիրպիրլէրինէ գար-
ըր միւսաիտ լիսան գուլլանմազա պաշլա-
մըշ տըր : Պուռ իքի տէվլէթ ի մուզազամա
պիրպիրլէրիլէ ուզաշմազա պաշլարտա
տիւննանըն սիւսհլանմագ քիւլֆէթինաէն
պիր միւստէթ իսթիլահաթ էթմէլէրի մէ-
մուլ օլունապիրլըր :

Ինկիլթէրլա իլէ Մ. Ամէրիգա աշա-
գաաք.— Շու սըրատա Ինկիլթէրլա իլէ Մ.
Ամէրիգանըն միւնասէպէթինին տէ հիւսնի
հատա պուլլունմաք սուլճ ը ումումինըն
պագտընա տաիր տիւնեայա թէէմինաթ
վէրմէքաա տիր : Եինէ Սըր Էտուըրտ Կրէ-
յին՝ ըէիա Թէֆթըն սուլճ մէհքէմէլէրինէ
տաիր պէյանաթընա Փարլամէնթօտաքի
նուլթգընտա միւրաճէաթ էտիպ , Ինկիլ-
թէրլա իլէ Մ. Ամէրիգա արասընտա տա-
հա սըզը պիր մուգարէնէթին լուզումուն-
տան պահա էթմէսի պուռ իքի մէմլէքէթ
էհալիսինին օ խուսուտա ճիտտէն տիւ-
չիւնմէսինէ սէպէպ օլմուշ տըր : Պուռ
իքի մէմլէքէթ՝ արալարընաա զուհուր
էտէճէք հէր կէօնէ սիյասի մէսէլէրի .
(անլէր փարայա , միւլքէ , իմթիյազլարա ,
հաթթա հէյսիլէթ ի միլլիյէյէ միւլթէալիդ
օրաա պիրլէ) հաքէմ մէճիսլէրինէ հէվալէ
էթմէք թարիգիլէ թէալիյէ էթմէք իւզրէ
պիր իթթիհաա թէշքիլ էթմէյի տիւչիւ-
նիւյօլլար : Հաթթա շու ճիհէթ պիրլէ մէվ-
զու ը պահա օլմուշ վէ ճիտտէն տիւչիւ-
նիւլմէքաա տիր քի , աճէպա պուռ իքի
մէմլէքէթ էօյլէ պիր իթթիհաա վէ մուս-
հէտէ եափամազլա՞ր մը քի , պունլարտան
հէր հանկըսընըն պաշգա պիր տէվլէթ իլէ
միւնազիլին ֆիյճ օլան մէսէլէսի պուլլուն-
սա , վէ օ իւչիւնճիւ տէվլէթ օ մէսէլէսին
սուլճ մէհքէմէլէրինտէ հալընա ըազը օլ-
մալըպ պուռ տէվլէթ իլէ մուհարէպէյէ
թուլթուլմագ իսթէտէ , օ զէման քէնտի-
նին միւլթթէհիտի օլան տիկէր տէվլէթ պուռ
մուհարէպէտէ քէնտի իլէ իթթիֆազ էյ-
լէսին : Չօղլարըն իւմիտի շու տըր քի ,
Ինկիլթէրլա իլէ Մ. Ամէրիգա արասընտա
պէօյլէ պիր իթթիֆազըն պուլլունմաք հէր
նէ գատար չիւստիլէր տէվլէթլէրին սիւսհ-
լանմագ քիւլֆէթինի օրթաաան գալլըր-
մագ իսէ տէ , ազալլի մուհարէպէ իսթի-
մալաթընըն պէլլի գըսմընը սիյասի ալէմ-
տէն ըէֆ էտէպիրլըր : Կէրէք ըէիա ի ճիւմ

հուր Մր. Թէֆթին, կերէքսէ Խնկիլիզ հիւ-
րիւմէթի ընկալէրի Սըր Է. Կրէյ վէ սաիր-
լէրին պու մէսէլէյի ճիւտէն միւթալէա
վէ միւղաքէրէ էթմէքոտէ պուլունմաւոր
սուլճը ումումի թալիպլէրինէ պէօյիւք
իւմիտլէր պախշ էյլէմէքոտէ տիր:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

Լ. ՍԱՆ Վ. ԷՏԵՊԻՅԱԹ Ը ՕՍՄԱՆԻՅԷ

ՊՈՒԼՆՈՒՐԼՈՒ ԶԱՏԷ ՐԻԶԱ ԷՖԵՆՏԻ

1.

Էյ պէնիւմ սէվկիւլիւ վաթանաւարըմ.

Սիզէ շու սաթըրլարը եազմագ իչին
գալէմի էլէ ալըրըմ տագիգատա, աման
եւ Բապպի, Նէ գատար պախթիյար օլ-
տուղումը հիսս էտիյօր իտիւմ:

Ահ... պիլմէզլինիզ, պիլմէզլինիզ քի...
եօգ եօգ պիլիւսինիզ, չիւնքի օ ֆէլաքէթի
հէփ պիլլիքտէ չէքտիք, հէփիմիղտէ իչին
իչին աղլատըգ:

Վէլինիյմէթի օլան շու վաթանըն սէ-
լամէթինի, սէվկիւլիւ նիշանըրնըն նուր
իլթիֆաթընտան տահա միւհթէրէմ պիլէն
սիղին պիրատէրինիզ, օ միւսհիշ գարան-
լըգ հապսխանէլէրոտէ, տայագլար ալթըն-
տա, լուհունու մէլէքլէրէ թէպիւմ էտէր
իքէն, վաթանըն, վաթանաւարընըն ուղ-
լատըրը օ ֆէլաքէթէ աղլայան պէնիւմ
գարնաւարը օ պիր գաչ տանէ եթթիւմ իլէ
Ալլահընտան պաչգա քիմնէսի գալմայան
պիչարէ վալիտէսինին գօլընա, պաչընա է-
նէն տիպճիքլէրլէ սիւրիւքլէնէ սիւրիւքլէնէ
գափուտան չըգարըլըր, զընտանա աթըլըր,
տէնիզլէրոտէ պօղուլուրտը: Հէր թարաֆ-
տա, հէր եէրտէ, հէր էվտէ հայաթը ին-
սանիյէյէ պէտէլ ֆէլաքէթ, սէտա ի սաա-
տէթ եէրինէ մաթէմտէն պաչգա պիր չէյ
կէօրիւլմէզ, իշիտիլմէզ օլմուշ իտի: Ալթը
եիւզ սէնէաէն պէրու Շարգըն օ կիւզէլ
հալաւը իչինտէ մէրտիյէ, ուլուլիւմ ի ճէ-

նապա, նամուս վէ համիյէթէ տէլալէթ
էտէն «Օսմանլը» նամը ալթընտա ճանըն-
տան, մալինտէն, տինինտէն, ըրզընտան
էմին օլտուղը հալտէ եաչայան օ միւհթէ-
րէմ, օ մատում գարաւալարըմըրն պաչը-
նա, տիւշմէնի ինսանիյէթ օլան օ խային
նէլէր կէթիւրմիշ իտի: Ֆիլհագիզէ օնուն
օթուզ սէնէ իչինտէ եափաւըրը եիւզ պին-
լէրճէ ֆէնալըրը ինսան սայըպ տէօքմէքլէ
պիլթիւրէմէզ: Պունտան սօնրա կէլէճէք ին-
սանլար եէզիտի, Շէյթանը պրագաճագլար
տա օնու լանէթ էտէճէքլէր ալր: Օֆ ար-
թըգ: Կէչէլիւմ, կէչէլիւմ: Շու անտէ պէնիւմ
աղլատըլըմ կիպի սիղի տէ աղլաթմագ
իսթէմէմ. զաթէն մագսատըմ աէրտիմիզի
թաղէլէմէք տէյիլ...:

Փագաթ միւհթէրէմ պիր միլլէթին
սէվկիւլիւ էվլատը Գրիգորեան էֆէնսինին
Բահնիւմաւը վասթթատըլա պու կիւն սի-
զինլէ իսթէտիյիւմ կիպի գօնուշմաղա մու-
վաֆֆագ օլտուղում իչին վաթան ու միլ-
լէթ նամընա պէնտէ հասըլ օլան մէսէր-
լէթ, մագիլի իսաթըրմա կէթիւրտի, իիւ-
թիյարըմը էլիմտէն ալարագ արղու էթմէ-
տիլիւմ հալտէ պանա օ սէօղլէրի եազարը-
տը, օնըն իչին աֆիւնըրը ընճա էտէրիւմ:

*
* *

Միւհթէրէմ պիրատէրլէրիւմ, պիլիւսի-
նիզ քի պու կիւն հէփ պիլլիքտէ Օսմանլը
տէնիլէն շու հիւքիւմէթի թէչքիլ էտիյօ-
րըգ: Հէր պիլիւսիլ պու վիւճուտըն պիր
փարչատը հիւքմիւնտէ իզ. քի հէփիմիզին
պիր արայա կէլմէսիյէ Օսմանլը վիւճուտը
մէյտանա կէլմիշ, վիւճուտըմըլտըքի պիւ-
թիւն աղանըն մագսատը պիր օլտուղը կի-
պի պիլիւմ տէ մագսատըմըլ չիւզհէսիզ
պիր տիր, իհեսա ի վաթան...:

Սալ գօլուն գուտրէթինտէն սօլ գօլ
իսթիֆատէ էթտիլի կիպի սայագլարըմըրն
խըրմէթինտէն վիւճուտըմըլ, վիւճուտը-
մըլտան պիլթթապի այագլարըմըլ միւս-

թէֆիտ օլուր, վէլհասըլ հէփ պիր պիրիննին մուսվէնէթինէ միւհթաճ տըր : Պիրի օլմասա օ պիրի տէ եօգ տէմէք տիր, ինսանլար պիր պիրիննին գասար ու գըլմէթինի պիրէրէք չալըչմագ գասար տիրն. եասա մուսվաֆֆագիյէթ վէրէճէք տահա պիր շէյ եօգ տըր : Բէճա էտէրիմ սէօյլէյինիզ, մէսէլա սաղ էլ, սօլ էլին մուսվէնէթի օլմասան կիւզէլ պիր իշ եափապիրի՞ր մի : Պու հագիդաթ պէօյլէ օլմագլա պէրապէր պիրիմ տէրուլէրիմիզտէն պիրիննի տահա սէօյլէմէք խթէրիմ :

Պագընըլ հէփ պիր եէրտէ եաշասըլըմըլ, հէփ պիր պիրիմիզին ֆէլաքէթինէ, մէսէրրէթինէ, պիրթթապ իշթիրաք էթտիյիմիզ հալտէ պիրի պիրիմիզիննէ օլտուղունտան խապէրիմիզ եօգ խոր : Պու համիյէթին եիւրէքէրի աղլասաճագ պիր հալտըր, նասըլ օլուր : Գօմշումըլ, ահպապըմըլ, գարտաշըմըլն իլմինտէն, քէմալինտէն, մարիֆէթինտէն խթիֆտտէ էթմէլ խէք քի՞մ զարար էթմիշ օլուր : Թապիրի խթիֆտտէյէ զայրէթ էթմէյէն . . . : Էօյլէ իսէ պիրպիրիմիզի տաիմա անլամալը, տինլէմէլի, պիրպիրիմիզլէ սէօյլէչմէլի, վէ վէ գօնուչմալըլըլ : Իշթէ պու հագիդաթապինաէն սիզէ պու կիւն տիրնեանըննէ կիւզէլ լիսանլարընտան պիրի օլան Թիւրքէտէն, Թիւրքէնին, լիսանը էտէպիրինտէն, էտէպիյաթընտան, իւլէմա, իւտէպա, շուէրալընտան վէ եաղսըլըլըլ էսէրլէրաէն պիրէր պիրէր պահա էտէճէյիմ, աչըլ թաթըլըլ պիր լիսան իլէ սիզէ անլատաճագըլմ : Մագսատըլմ փէք ալի տիր, սիզէ պիրատէրանէ պիր խըտմէթտէ պուլունմագ . . . :

* *

Պու կիւն քիւրրէ ի աղլասա պուլունան լիսանլար ումուէն իւշ գըլամա թագսիմ օլունուր . էլինէի հէճաիյէ, էլինէի թէրքիպիյէ, էլինէի թարիֆիյէ : Էվլէլա «էլսինէ», լիսանլար վէ «հէճա» պիր հարէ-

քէ իլէ օղունան պիր վէ եաղլաստէ հարֆլար տէմէք տիր . մէսէլա «մէքթէպ» քէլիմէսի (մէք) (թէպ) սուրէթինտէ իքի հէճա, հալսու քի եաղ քէլիմէսի պիր հէճա իլէ օղունուր : Շու հալտէ էլինէ ի հէճաիյէ հէր մանայը այրը այրը իֆատէ էտէն, վէ պաշըլ պաշընա պիրէր հէճատան խպարէթ քէլիմէլէրտէն միւրէքքէպ լիսան տէմէք տիր : էլինէ ի հէճաիյէտէ հէր մանայա մախսուս օլան քէլիմէլէր այրը այրը տիղիլիյի հալտէ անճագ մագսատըլ իֆատէ օլունապիրի, վէ պու քէլիմէլէրտէն գաթիյէն թէրքիպ եօգ տըր, եանի պիրպիրինէ գարըչմալ, մէսէլա «եաղսըլմ» տէմէք իլիւն էվլէլա «եաղմագ» ֆիլիլինի, ոճնրա եաղանը, տահա ոճնրա կէչմիշ զէմանը կէօթէրէն իւշ քէլիմէլի պիրէր պիր սէօյլէմէք իճապ էտէր : Չին վէ ճափօնիա լիսանլարըլ էլինէ ի հէճաիյէտէն տիր : «Թէրքիպ» պիր շէյի պաշգա պիր շէյլէ գարըչալըմագ տէմէք տիր, շու հալտէ «էլինէ ի թէրքիպիյէ» տէ ֆիլիլ, շախ, զէման, մանալարընըլ իֆատէ էտէն քէլիմէլէր այրը այրը իսէ տէ, իֆատէ ի մէրամ էտէրքէն պու քէլիմէլէր մուսթագիլ հալինտէն չըգըպ միւրէքքէպ եանի պիր պիրինէ գարըչմըլ օլտուղու հալտէ պուլունուր, ֆագաթ գարըչալըլըլըլըլտա պիւսպիրիլին պաշգա պիր քէլիմէ հալինէ կէլմէյիպ եինէ աղ չօգ քէնաիլէրինի պիրիլիլէր, մէսէլա «եաղսըլմ» քէլիմէսիտէ (եաղ) ֆիլիլի, (ա) զէմանը, (մ) շախ ու միւթէքէլիմի կէօթէրիլ : Շու թարիֆէնաղարէն Թիւրքէն էլինէ ի թէրքիպիյէտէն տիր : Թարիֆ իսէ պիր շէյի պիւսպիրիլին պաշգա պիր շէյէ թահվիլ էթմէք, եանի տէյիչիլիլմէք տէմէք օլմասընա նազարէն «էլինէ ի թարիֆիյէ» տէ քէլիմէնին ֆիլիլ, զէման, շախ պէյանէտէն գըսմըլըլ պիր պիրինն օ գասար գալըլըլըլ տըր քի, ոճնրատան վիւճուտէ կէլէն քէլիմէ ատէթա քէնաիլ քէնաինն պիր

քելիմէ հիւքմիւնտէ տիր, մէսէլա «նա-
տար» տան «եանտար» «նատար» «մէնտար»
կիպի քելիմէլէր թէշքիլ օլունուր, վէ
պունլարլն էնդաւնտան տար տար մանա
չըգարմապ միւնքին տէյիլ տիր: Իշթէ Ա-
րապի տէ էլինէն թարիֆիյէտէն տիր:
Պունընլա պէրապէր պու իւչ հարտէ պու-
լուն: ան լիսանլար արատընտա պիր պիրինէ
պաղէն փէք եաղընլըդ միւչահէտէ օլու-
նուր: Շուրապըն սէօյլէյիմ տէ շիմսիլիք
սէօղիւմէ խիթամ վէրէյիմ:

Լիսանլարըն ապը հիչ պիր փաղթ սու-
նի եանի սնրատան ետիմա տէյիլ տիր,
թապիլի օ Ալլահ վէրկիսի տիր: Նիւղէլիք
վէ լէթաֆէթէ կէլինէ պու տա իքի տիւր-
լի տիր, պիրի թապիլի տիկէրի սունի տիր:
Թապիլի ճէհէթինէ տէյէճէք պուլունմաշ,
ֆաղաթ իքինճիսի օ լիսանը սէօյլէյէնլէրին
հիւնի թապիլիլարընա, սայ ու զայրէթ-
լէրինէ, իլմ ու իրֆանլարընա պաղլը սըր,
քի էվլէլքինէ Լիւսան, իքինճիսինէ էսէպի-
յաթ տէրէր:

ՍԸՃԱԳ ՊԻՐ ՐԻԻԶԿԵԱՐ

ՓՐՈՑ. 3. 3. ՄԱՆԻՍԱՃԵԱՆ, ՄԵՐՁԻՑՈՒՆ

Թապիլիլարըն պիր չօգ հալլէրինի հէր
կիւն կէօրաիլիւմիւղ իշիւն՝ անլէր պիղէ էօյլէ
տաի օլմուչ սըրլար քի՝ անլէրին էհէմիլիյէ-
թինի հիւս էթմէղիւղ վէ անլէրին հաղգընտա
աիւչիւնմէյիլ: Իշտիլիմիլ սու, թէնէֆ-
ֆիւս էթտիլիմիլ հալա պու գապիլիւն
օլուպ, անճաղ անլէրտէն մահրում գալ-
աըղմըգտա, եախսու էյիսինի պուլմայըպ
պօղուղ հալտէ խիթիմալ էթմէյէ մէճպուր
օլտուլումուլտա՝ նէ՝ աղիմ պիր մէվհիպէ
ղայպ էթտիլիմիլի հիւս էյլէրիլ: Հալա
աղընթըլար ըլլգիւսար հալինտէ եաղմուլու
կէթիլաիլիլի, եախսու զրաւ թարաֆտան
էսէրէք՝ աչըղ վէ կիւղէլ պիր սէմայա սէ-
պէպ օլտուլումուլ պիլիլիլ, պաղէն եաղըն

սըճաղընը տահա շէտիտ, վէ գըշըն պիւ-
րուտէթինի տահա զիյատէ թէհամիւլ
օլունմաղ գըրդընը տաիլի պա թէճըրպէ
սալյամաչըղ: Տիկէր ֆախտէլի պիր թէէ-
սիրինի տէ եաղընլարտա հիւս էթմիլ օ-
լարաղ՝ սիղէ անը վսաֆի էթմէք խիթէրիլ:
Ճիւմէմիլ, ալէլիսուսու Սնատուլ սէմթ-
լէրինտէ եաղայանլարմըղ, կէշմէք իւղրէ
օլան պու սօն գըշըն աֆաթընը կէօրաիլ:
Չօգ սէնէլէր անը զիլք էտէճէլիլ, գալ
տէրէճէ սօղուղ օլտուլումուլ, օլտունուլ,
քէօմիւրիւն ֆիյէթի նէ գատար եիւքսէյէ
ֆըրլատըղընը, եօլլարտա օլան գար եը-
ղընթըլարընտան վէ աիֆիլէրտէն նէ էպի-
յէթլէր շէքտիլիմիլի, էվլատ ու թօրուն-
լարըմըղա ըլլալէթ էտէճէլիլ:

Պու սըրատա պիր իքի տէֆա շօսու
եախսու ճէնուպի ըլլգիւսար էսէրէք չօգ
գար էրիթտի. շէօյլէքի էքսէր մահալլար-
տա տէֆաթէն եաղան գարլար պիրի պիրի
իւղէրինէ իըղըմաւը: Պու ըլլգիւսարլար-
տան պիրի 30 սաաթ գատար տէֆամ
իւղրէ էսէրէք՝ Գարա սէնիլ տահիլլէրինտէ
պուլունտան պաղը մահալլէրտէ պիր սըշըն
գատար գար էրիթտի գալլարըն: Հալլէյէ
եիւքսէք մահալլէրտէ անըն թէէֆիլի օլա-
տար օլմատը. պինտէն ալէյհ էրիյէն գաղըն
վսաաթընը եարըմ արշընտան պիր աղ էքսիք,
եանի 30 սանթիմէթիւ ֆարղ էտէլիմ: Պու
հիսապտա աաթ գար իլէ գափլանմըչ օլան
Սնատուլյու հիսապա ալլարաղ՝ մէգքիւր
ըլլգիւսըն 495,000 միւրէպպաա քիլօմէթ-
րօ (191,000 միւր. միլ) վիսաթընտա պիր
սաթհա օլան թէէսիրինի կէօթէրմիլ օլա-
ճաղըղ: Պու սաթհըն իւղէրինտէ օլան 30
սանթ. տէրինլիքտէ գար էրիյէճէք օլա-
անճաղ 1.5 սանթ. տէրինլիքտէ պիր սու
թապաղաւը թէշքիլ էտէր քի, պէհէր
միւր. մէթրօ իշիւն 15 քիլօկրամ (11 գը-
յէ վէ 280 տիրհէմ) սու տէմէք տիր: Պու
հիսապ իւղրէ 495,000 միւր. միլ սաթհըն
իւղէրինտէ մէյտանա կէլէն սույուն մըղ-

տարը 7,425 միլիոն թոն օդայոր : Պու
տույն հեփաի պիր եէրէ ճէմ օլտա՝ սաաթտա
10 քիլ . սիւրաթլա ազըպ, թազրիպէն 7
այ տէվամ էյլէյէն, 25 մէթրո էնտէ վէ
6 մէթրո տէրնիլքատէ ազիմ պիր նէհր
թէշքիլ էաէճէք խաի, եախօտ՝ թէպէխ-
խիւր էթմէյէրէք պիր եէրտէ գալսա՝ 10
քիլ . պոյունտա, 7 1/2 քիլ . էնինտէ վէ 99
մէթրո տէրնիլքատէ պիր կէօլ օլապիլիլի խաի :

Իլմի հիքմէթ ի թապիիյէ լիսանընճա
պիր քիլօկրամ սույուն տէրէճէ ի հէ-
րարէթինի 0 սանթիկրատտան 1 սան-
թիկրատտա եիւքսէթմէք իչին լազըմ
կէլէն հէրարէթին մըգտարընա պիր
(պէօյիւք) քալօրի (calory) տէնիլիլ :
Պիր քիլօկրամ պուղ եախօտ գար է-
րիթմէք իչին, եանի 0 սանթիկրատտա սու-
յա թահվիլ էթմէք իչին՝ 80 քալօրի հէ-
րարէթ լազըմ կէլիյոր : Շու հալտէ մէղ-
քիւր մըգտարտա գար էրիթմէք իչին
594,000,000,000,000 քալօրի իգթիզա
էաէճէք տիր : Պիր քիլօկրամ գարպօն եա-
խօտ խալիս քէօմիւր թէքմիլ եանալըն-
տա 8000 քալօրի հէրարէթ վէրէպիլիլ,
էյի գուրու մատէն քէօմիւրիւնիւն թազրի-
պէն 100տէ 90ը խալիս քէօմիւր տիր, չէօյ-
լէքի տնճաղ 1.1 քիլօկրամ մատէն քէօ-
միւրիւ 8000 քալօրի վէրէպիլիլ վէ մէղ-
քիւր մըգտարտա քալօրիյի մէյտանա կէթիւր-
մէք իչին 81,675,000 թոն մատէն քէօ-
միւրիւ լազըմ կէլիլ : Պու գատար քէօմիւր
պիւթիւն տիւնեանըն մատէնլէրինին տէօրթ
հաֆթա գարֆընտա չըգ արապիլտիլի քէօմիւր
մըգտարընտա տըր . եանի, մէղքիւր լոտօտուն
30 սաաթտա կէօրաիլիլ իչի քէօմիւր իլէ
կէօրմէք լազըմ կէլէ, եալընըզ Անատօլու
իչին պիւթիւն տիւնեանըն քէօմիւր մա-
տէնլէրի պիր ա) եանմալը խաի : Պու գատար
քէօմիւրիւ թալըմագ իչին՝ պէհէրի 20
թոն կէթիլիւրմէք շարթըլէ 136,125 ա-
տէտ շմէնտիֆէր վալօնու սաաթտա պիր
տէֆա կիթմէք իւզըէ 30 տէֆա տէօնմէլի

խալէր : Պունճա վալօնու պիր արայա
տիլիլէ վէ հէր պիրինէ տէօրթ մէթրո մէ-
սաֆէ վէրաէք՝ եէքիւնիւ 544,500 մէթրո
եախօտ 109 սաաթլըգ եօլ պոյու օլան պիր
խաթթ թէշքիլ էտէր, վէ 30 սաաթտա
եանմալը լազըմ կէլէն քէօմիւրիւն ճիւմ-
լէսինի պէօյլէճէ եիւրլէմէք իճապ էթ-
տէ՝ Իլմիրտէն պաշայարագ, Աֆիօն Գարա
հիսար վէ Գայսէրիյէ թարիլիլէ թա
խարփութա գատար ուզանան եան եանա
օն ալթը գաթար թէշքիլ օլունուր : Պու
մըգտար քէօմիւրիւ՝ 20,000 թոն եիւք
գալուրան վէ սաաթտա 24 միլ եօլ ալան
վափօրլար իլէ նազլ էթմէն, 40 առէտ
պէօյլէ վափօրլարըն 20 տէֆա Տրապըն-
տան եիւ եօրքա կիաիպ կէլմէսինէ քի-
ֆայէթ էաէճէք եաղաճաղլարը օլուր : Վէ
էնիհայէ՝ մէղքիւր քէօմիւրիւն պէտէլի,
պէհէր թօնօտու սալթ պիր լիւրա հիսապ
օլունտա, պիւթիւն Անատօլու էհալիսինէ
պէօյիւք քիւչիւք նուֆուս պաշընա տօգուզ
լիւրա գատար հիստէ տիւչէր, չէօյլէքի չօղլար
իչին պիւթիւն էվին սէնէվի խարճըլընը
թէտարիլ էթմիլ օլուր : Պու իչին խա
հէփտինի կիւնէլ եափըյօր վէ պէտէլինէ
հիչ պիր քիւնէտէն պէշ փարա թալէպ
էթմէյօր : Պալատաքի հիսապ եալընըզ պիր
իքի կիւնիլիւք լիւզկեարըն մահտուս պիր
տաիրէաէ կէօրաիլիլ իչին հիսապը ալը :
Պիւթիւն տիւնեանտա, պիւթիւն սէնէ գար-
ֆընտա կիւնէլին վէ լիւզկեարըն կէօր-
աիլիլ իչլէրին գըյմէթինի արթըգ սիլ
խայալ էտինիլ :

— Պէօյիւք օլան հիչ պիր չէյ գօլայ տէ-
յիլ տիր :
Պղասուն

— Թէտապիւր վէ իճու էտէպիլէճէյին
չէյ հէր նէ խա սնը իճրայա տէրհալ պաշ-
լա : Ճէսարէթ քէնտի տէրունինտէ գուվ-
վէթ, սիհր վէ զէքեալէթ մալիք տիր :
Կէօրինէ

ԱԶԸԳ ՄԷՔԹՈՒՊ

Հագագեթյու Տօգ. Ա. Նագաշեան եժ.յե

1.

Բահնիումա զագեթաւորնն 1/ինճի նուա-
խէսնոտէ նէշը էյէտիյինիզ «1911տէ նէ-
լէր հափաճաղըմ» սէրլէվհալը պէնտինիզի
օգուտում: Ումուրը մէմէքէթի սիզ ի-
տարէ էթսէնիզ իշի իւք ուճունտան պաշ-
լայաճաղընըը վէ տէօրթ շէյ հափաճա-
ղընըը պիւտիւրիօրընը: Ա. Զրաաթ,
սանաաթ վէ թիճարէթի թազվիյէ էթ-
մէք, Բ. Սըհհէթի ումուլիյէյէ սայ էթ-
մէք, Գ. Մէարիֆէ էհէմիլիյէթ վէրմէք վէ
Դ. Իթթիհասաը անասրա ճահա էթմէք:

Պէն պաշ վէքիլ օլտամ վէ գապինէնին
թէշքիլինէ սէլահիյէթտար պուլունտամ,
հիւսնի արզուլէրինիզէ մէպնի սիզի տա-
խիլիյէ նէղարէթինէ թալին վէ ումուրը
մէմէքէթին իտարէսինի էօհտէնիզէ թէվ-
աի էաէր իտիմ, ամմա իշէ իւք ուճուն-
տան պաշլամագ շարթըյէ, չիւնքի սիզին
պէյան էթալիյինիզ միւթալաա վէ արզու-
լէր մէսէլէնին իւք ուճա օլմայըպ էփէյիճէ
ոճնա հափըլաճագ շէյէր տիրէր:

Սիզ միւքէմիլէ պիր խանէ ինչա վէ
պինանըն ինչաաթընը իքմալ էթմիշ ղէն-
կին պիր աոէմ կիպի անը միւքէմիլէ ու-
րէթաէ թէֆրիշ վէ թէգին էթմէք աիւ-
չիւնիօրընը, սիզ Թիւրքիտաա թէէս-
սիւս էթմիշ մունթազամ պիր հիւքիւմէթ
մէվճուս ֆարզ էաէրէք անըն հափ-
մասը իճապ էաէն շէյէրի իմա էթմէք ի-
թէյօրընը, հալպու քի իւք ուճընտան
պաշլամագ իշիւն էվիլէ պէ էվիլէ տախիլ-
աէ մունթազամ պիր հիւքիւմէթ թէշքիլ
վէ թէէսիս էթմէք իզթիզա էաէր, իշթէ
սիզ պուրապըն նագարը էհէմիլիյէթէ ալ-
մամըշընը արը:

Իթիպատաւըն խունարուս պինասը
էնիլէրէր, Նիյալիլէր, Մահմուս Շէվէթ-
լէր կիպի ղէվաթը միւհթէրէմէ վէ աոա-
քիւրի հիւրիյէթփէրվէրան սայէլէրինսէ

հըզըլաը, խարապ ու եհպապ էաիլաի,
անըն էնգազը պիղէ կէօթէրաի քի՝ օ
պինա նահագգըղ, զուրմ, զաար, իրթի-
քեապ, իրթիշա, գաթլ, սըրգէթ, րի-
յաքեարըղ, հալմակիլիք վէ զայրիհիւմ,
ֆրսպ ու ֆէսաա իլէ հափըլմը իաի, օ
պինանըն եէրինէ եէնիսինի հափմագ ի-
չիւն հալընը պիր նէվ քէրէսթէ էլէմ
իաի. Ահալէր: Պիզ պու քէրէսթէյի թէ-
տարիք էաիպ պինայը ինչա էաէմէսիք,
էսիսինի հըզաըղ, էնգազը իլէ Թիւր-
քիանըն հէր քէօլէ պուճաղը աօլու, էլան
թաթհիւր էտէմէտիք, էսքի պինանըն էն-
գազը իաէ թէմիլլէնմէտիքճէ եէնիսինին
հասար վաղ էտիլէմէյէճէյի չիւպհէսիլ տիր:

1910 սէնէսինտէ Էփրօպայա սէյյահա-
թըմ էսնաաընտա էն զիյատէ տիզգաթը-
մը ճէլպ էտէն մէսէլէ պու օլմուշ արը,
հագիդի մէշուլթի պիր հիւքիւմէթ հա՞սըլ
թէշէքքիւլ վէ թէէտիւս էտէր: Մըրըն
մահքէմէլէրինտէ հէր րէիսին պաշը իւզէ-
րինտէ թալիզ էաիլմիշ ալթուն հալըրըը
հուրուֆաթ իլէ շու սյէթի օգուտըմ:

«Էլ աոլ էսաա իլ միւլք»

Ատալէթ հիւքիւմէթլէրին թէմէլի տիր:
Պու սյէթի քէրիմէ զիհիմէ օլ գաաալ
իւշ վէ տէրին թէսիւր էթաի քի՝ պէն
տաիսի սէնին կիսի 1911տէ ումուրը մէմ-
լէքէթին իտարէսինի տէյիլ իլլա հիւքիւ-
մէթի մէշուլթէ պինաընըն միմարըղընը
էօհտէմէ իհալէ էթսէլէր իաի, թէմէլինի
աւսալէր իւզէրինէ գօր իտիմ:

Գահիլէտէ, Պուտաիլէթտէ, Վիէննա-
տա, Սթրազպուրկաա, Բարիլտէ, Լօնա-
րաաա, Մանչէսթրաա կէզալիլիմ ղէման-
լարաա Ալիթիւս, Ալման, Ֆրանսալը, Լոկի-
լիզ հիւքիւմէթլէրի իլէ պիղիմ Սահմըլը
հիւքիւմէթի արաաընտաքի ֆարպը ազիմ
հէմ մուհիպի հայրէթիմ հէմ տէ պաաիի
թէէտիւֆիմ օլուր իաի, աոէթա հըրու-
լանըր, հաթթա պաղէն տէ էօլքէմիտէն
աղլար իտիմ: Նէ՞ իշիւն տիւնեանըն օ պիր

ուճուռնաւ պուլունան ճափօնըրար էվրօփա հիւքիւմէթլէրի կիպի պիր խտարէ թէշքիլինի էօյրէնտիլէր տէ, պիլ Օսմանլըլար ազաւամ ստպահ կէօղիւմիւզ էօնիւնտէ վէ գօնչումուզ պուլունան հիւքիւմէթլէրէ խթիսալ էտիպ հիւքիւմէթի նասըլ թէշքիլ վէ թէսիս էթմէլի խէ էօյրէնտէտիք :

էվրօփանըն չէհլէրինտէ, գասապուլարընտա, քէօյլէրինտէ, տաղլարընտա վէ օվալարընտա պիլէ կէզաիլին դէման՝ պիւթիւն պու ճիւմէսինէ սահիպ վէ միւտիր պիր հիւքիւմէթին մէվճուտիլէթինի հիսա էտէրսին, հիսա տէյիլ՝ բայ իւլ այն միւշահատէ էտէրսին: Խնկիլթէրրատա 10—15 չէհր վէ գասապաւ տօլաշտըմ, 8—15 էպիլ քէօյլէրտէ զապըթա վէ փօլիս, փօլթա վէ թէլիրաֆիսանէլէր կէօրաիւմ. արթըզ պիւզիմ գաթըրճը քէրվանըրմըլտան չօղ շմէնտըֆէր թրէնլէրի չէօյլէ տուրսն: Թիւրքիամըլտա խտէ փայթաթա իլէ մէրքէզի վիլայէթ օլան չէհրէրի պիր թաւաֆ էտէր խտէր տիկէր չէհր վէ գասաւարտա նըֆ պիր հիւքիւմէթ վար, վէ եիւզ պիւնլէրճէ քէօյլէրիմիզտէ խտէ տալա հիւքիւմէթ հօդ տըր :

էվիլէթ միւհիպալ տօթթըմ, տօղթօրըմ, ոիլ փայթաթաթա օթուրտա զընըլ իշիւն պու ճիւմէթի տէրսաթիւր էթմէմիշինիլ կէօրիւնիյօր : Այնթապը էյիճէ պիլիւրսինիլ, Հալէպ վիլայէթինին պիրինճի գասաւար, գտրաթը իլէ պէրապէր 120,000ի միւթէճաթըլ էհալիսի վար, գուվէ ի զապըթա օլարապ խտէ պէս 18 ժանտարմաթը վար. 300 փարշա գարիլէ վէ 15,000 խանէ նէֆիս գալա, ապիլէսի, միւքիլէսի, մալիլէսի, փօթթաթը, պէլէտիլէսի, միւհաֆաւա ի մալ վէ ճանը իշիլէ պու 18 նէֆէր ժանտարմաթա միւնհաթըր գաթըլ տըր, չէօյլէ քի նահիլէլէրէ վէ քէօյ միւթթարլարընա կէօնտէրիլէճէք էվրապըլ բէմիլիլէր օտառն կէթիլիլէն մէրքէպճի քէօյլիլէր իլէ կէօնտէրիլիյօր, չէհրին հէր հանիլը պիր

նօղթասընտա պիր վիւզուաթ օլտա տաթթար իլէ փօլիս վէ ժանտարմա էթիլիլէմէյօր, հօդ քի էթիլիլին :

Պու գասաթըր էինէ պէօյլիք նիլմէթ, 2—300 խանէլի քէօյլէր վար քի քէնտի խնսափլարընա թէրք էտիլմիշէր: Պիլ վիւզուաթ պըրպէթ վէ հա ճիւնայէթ օլտա չէքվա իշիւն 10—12 տաթթ մէտաֆէտէն մէրքէզիլ գալալա կէլմէլի տիլլէր, 3—5 կիւնէ գասաթըր նէօպէթ տիւշէրտէ, ժանտարմա պուլունտուրա պըլա քէօյէ կէօթիւրմէլի տիլլէր, վէ էկէր տարիլ հա ճանի 5—6 կիւնէ գասաթըր ֆիւրալ էթմիլ տէյիլ խտէ, վէ պիր թէք ժանտարմաթա թէպիլմ օլմալա թէնէզիլիւ էտէն պօյտառն խտէ տէրտէսթ էթմէլի տիլլէր :

Եինէ պու գասաթըր տա պիր չէյ տիր, տահա ֆէնտըր վար, Այնթապտան հօլա չըզ, Պէհէնիլէ կիթ, Բումգալէյէ կիթ, Պիրէճիկէ վէ տահա նէրէ խթէրտէն կիթ, 17—20 տաթթըլ մէտաֆէլէրի գաթ էթ, էիւզլէրճէ քէօյլէրէ ուլտա հիւ պիր էէրտէ պիր ժանտարմաթա, պիր փօլտէ վէ հա հէր հանիլը պիր հիւքիւմէթ վէքիլինէ (représentant) թէտաթիւֆ էտէմէզալին, տաղլարը վէ օվալարը տօլաշ, սնլէրտէ միւթէմէքքին էիւլ պիւնլէրճէ էհալինին մալը, ճանը, պալը, պալլէսի, հայվանաթը վէ մէզրաւթը Ալլահա էմանէթ տիր, պիրինին էքտիլինի տիկէրի պիլէր, պիրինին հայվանըր պիր պաշգաթը չաւար, գուվէթիլի զաթիլէ թէզալիւպ էտէր վէ պուլըրը պէքլէյէն ֆէրա ի վահիտ պիլէ հօդ տըր : Պու էիւզտէն հիւքիւմէթիլիլէք սէպէպիւնէն միւթէզարրուր օլտն հալըլը էհալի տէյիլ, հիւքիւմէթին մալիլէսի տաթիլի զիյատէսիլէ միւթաղարրուր օլմալ տա տըր, էհալի վէ հիւքիւմէթ վէ պիւթիւն Օսմանլըլար ֆապըր հալէ տիւշար վէ փէրիշան օլմալտա տըլըր : Եալընըլ Արապան օվտարնտա 100,000 թիլիլէ 125 օգղա) թօթաթ էքէճէք պրտ-

զի մէջմուտ իբէն անճաղ. օն պին քիլէ
էքիլիօր, թապիի աշար տախի պու նիս-
պէթտէ էքսիք օլույօր, չիւնքի էմնիյէթ
մէֆգուտ տըր, չիւնքի պէքճի պիր հիւ-
քիւմէթ հօգ տըր:

Ա Ճ Է Պ Ա Է Օ Ջ Ի Ն Է Բ Ե Տ Է

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ, ԱՏԱՆԱ

2.

Կէչէն տէֆա ֆազիլէթէրիմիլի միւ-
թալաա էտիպ միւֆթէխիւր օլաուգ, ֆա-
զաթ էօզը նէրէտէ իտիլիւնի պուլաւա-
տըգ. պուներ անլամազ իչիւն պիր տէ գու-
տուրլարըմըզա աթֆը նիկեաճ էթմէմիլ
լազըմ կէլիւ. օ զէման հադիգաթա վա-
սըլ օլուրըլ: Պիզիմ պէլլի պիր գուսուրու-
մուլ՝ Եէֆսիկէրիմիլգի յէֆէմէմէզլիֆ տիր:
Պիզտէ թէրազ-դը էաէնլէրիմիլգին էն պէօ-
յիւք խաամի պիլ իլ: Քէնտի ֆիտանլա-
րըմըլ քէնտիմիլ քէտէրիլ: Էօնտէ գօ-
շանլարըմըլ պիլ քէմէնա աթար աիւ-
չիւրիւրիլ: Պիզտէ պիր թէք իչէ հարար
աաէմ վա՞ր մը տըլ քի, պիզաէն թէար-
լուլ կէօրմէմիլ, հապարէթ կէօրմէմիլ օլ-
տուն: Պիր տանէմիլ շայէտ կէրէք լիյա-
զաթ իլէ վէ կէրէք պախթ իլէ պիր մէվ-
դիյէ չըզսագ՝ իլք թաշ աթան պիլ օլուր
իլ, անը աիւչիւրմէք իչիւն ամիլ օլան հէր
պիր գուվէթէ պիլ տէ օմուլ վէրիպ
հարաըմ էտէրիլ: Ասրլարտան պէրու միլ-
լէթիմիլ պու խաամիյէթ իլէ թալիֆ
օլունմուշ՝ պու նաամ իլէ վաֆթիլ օլուն-
մուշ խտ՝ այլ՞պ մը տըլ: Նէ պէլալար
չէքսիք խտ՝ նէլէր զայիպ էթտիք խտ՝ չօ-
ղունու պու սէպէպաէն զայիպ էթտիք,
զատիմ ապրլարտու արամըզտա թիւրէյէն
Վասալլար պու սէպէպաէն Էթիշտիլէր:
Ապաիւլ Համիա տէվրինին խաֆիյէլէր լիս-
թալընը պու սէպէպաէն թէզլին էյլէտիլ:
100 տէֆա պիլ պիլի զամաղլատըլ: Բէ-
ճա էտէրիմ՝ հէման շու իլանը մէշու-

թիյէթաէն պէրու զաղէթա վէ մաթպուաթ
սահիֆէլէրինէ պազընըլ, պիզիմ արա-
մըզտա իչէ հարար, աշ չօգ պիր վազիֆէ
եա մէվդի սահիպի քի՞մ գալուր քի՝ օնը
էն ասի լիսանլար իլէ զէմմ էթմէտիք,
անըն շախաի վէ վէզաիֆի գուսուրլարընը
ալէնէն զուրնալար իլէ էօթաիւրէրէք իլան
էթմէտիք: Էլ ալէմ իչինտէ հար ու սղ-
հարա գարչը անլէրին թէէտիլլէրինի մահվ
էթմէտիք: Բուհպանլարըմըլ շամուրտան
շամուրա պաթըրտըլ, աիւչիւնմէտիք քի,
սօնրա հիչ տէլիլ պիր տանէսի պիլլէ լու-
զըմ օլաճագ: Էլի քէօթիւ կիւճ պէլա
մէպուսանա գօմաղու մուվաֆֆագ օլաու-
ղումուլ պիր գաշ զէվաթը ըրաւայ էյլէ-
տիլ: Ումուր կէօրմիլ, հիւքիւմէթտէ իչէ
հարայաճագ, նէզարէթէր իչալ էաէճէք
տաէմլէրիմիլ 10 փարալըլ գալէմի չէ-
քէնիմիլ հիւճիւմ էթտիլ: Միլլէթ մէճ-
լիանտէ պիր պիրիմիլլէ «Ճանիլէր» թէս-
միլլէ էյլէտիլ: Ելլէ աիւչիւն, զաղէթա-
լարա հազըմայան քի՞մ գալուր:

Տիգզաթ էտինիլ, պուներըն գապա-
հաթը հօգ իտի, վար իտի տէմէք խթէ-
մէյօրըմ, լաքին հէփ գապահաթլար, ֆէ-
նալար պիզտէ՞ մի տիր: Պիր տէ Բում վա-
ղէթալարընա, Թիւրք զաղէթալարընա վէ
հախօտ միլլէթէրին մուտմէլէրինէ պա-
զընըլ: Օնլարտա տէյէրսիլլէր, ֆէնալար
եօ՞գ մը, Փաթրիլլէրինի սօգապաա՞ մը
սիւրիւքէյօրլար, մէպուսալարընը մահքէմէ-
լէրտէ թէրզիլ մի էաիյօրլար, զաղէթա-
ճըլար պիր պիրլէրինէ էն աշաղը լիսանլար
մը գուլանըյօրլար: Պու սէպէպաէն տէ՞-
յիլ մի քի իթթիֆազսըլ պիր միլլէթ իլ.
պէչիմիլի պիր արատա պիր ահէնկտէ
սաղլամաղ միւմըլն տէյիլ տիր: Նուպար
փաշանըն պիր սէօզիւ նէ գատար տօղրու
պիր սէօլ տիր «Պիր էրմէնի 10 Էվրօփալը
տէյէր, լաքին 10 տանէսի հիչ պիր շէյ
տէյմէլ», տէմիլ տիր: Էվիլէթ, ֆէրա
ֆէրա ալընալըլտա նէ՞ գուվէթի իլ, լա-

քին 10 գումովեթիմիզի պիր պիրի եանրնա կեթիր՝ եեքտիկերինի չիւրիւտիւ պ մահվ եյլերլէր, պիթէր: Եշմիածինտէ իթթիֆապ սըզըզ, Խոթանպօլտա էօյլէ, մէճիպէրտէ միւնագաշա, կոռսակցոռքիւնլար պիր պիրինէ պարչը, մէքթէպէրտէ կիւրիւթիւ, Էվրօփայա կիթ 10 Էրմէնի վար իսէ գալլա, Ամէրիպայա կիթ քիլիսէլէրտէ գալլա, Լուսաւորչականլարտա գալլա, Գաթօլթէր էօյլէ, Փրօթէսթանլարն հիչ տէրտի չէքիմէզ, Վանքլարտա մուարազա, Եհասար հէր եէրտէ քէշաքէշ:

Իշթէ էօզրիւմիւզ... Իշթէ թամիր գապուլ էթմէզ գուսուրումլը: Քէնաշքի եալլնըզ պու օլտա խաի, մայէթինտէ պիր տէ շաւագանլըզ վէ պասիտէքսիզլիթ վար: Պունու քիւչիւք պիր էօզր զանն էթմէյիւնիզ, տէյէպիլիլիմ քի խարիճաէն տիւշար օլտուզումուզ պէլալարն ապ սէպէպի պու գապահաթմլըզ տըր: Փիրէյի տէվէ կէօթէրիլիզ, քէհեա օլտուզ մը, վալիթաուր վէրիլիզ, պիր շէյի թաաավլուր էթմէք պիլիմ օլմուշ կիպի չալլմա պաչալըզ: Պէլիմիզէ պիր թապանճա գօսադ, օրսուլարա գարչը գօյաճադ իմիշիզ կիպի հալաքէթ էաէրիլ: Պիրտէն գօշար պիրտէն տուրուրիլ: Պիրինի գալըրմադ իսթէրտէք, պուլլութլարա չըպարըրիլ, սօնրա տա պրադըպ պին փարչա էյլէրիլ, էօյլէ թահրիք օլունուրուզ քի էթրաֆտաքիլէր նէ հիտ էաիյօլլար, նէ տիւչիւնիլ օլլար կէօրէմէզ օլլարըզ: Ապաիւ Համիտ խաարէսի պիւթիւն գումովեթիմի իւզէրիմիզ տէն. տէրտի իսէ՝ էօյլէ անլաթտըրալը, էօյլէ եազարըզ վէ սէօյլէսիք քի իհթիյաթ իլէ պիւթիւն գումովեթիմի թօիլայըզ իւզէրիմիզ հիւճիմ էյլէտի. մահվ օլտուզ, խարապ օլտուզ, հալա խարապարտան պօմպարար տինտաթիլէր արանըլը: Լաշէլէրիմիզտէն պիհուտէ սիւհալար ալարարար. Եօզ իմիշ, «Ոռ ի քէմէնիլիւմ օլմուշ» տէտիլէր, տամա էօլիւլէր տիրիւ-

մէտի: Ապաիւ Համիտ կիպի գօրգադ վէ էվհամլը պիր ճանիյէ գարչը էն միւտէպպիր: հարաքէթ լազըմ իքէն էն պէօյիւք պաթիլէթսիլլիլի եափարըզ վէ պաթիհալա մահվ օլտուզ: Ատանտա իւչիւ 30 եալլնտա պադգալ չըրապարընն էլինտէ, չարչու փազարտա միւնապիլէթիլ փաթլայան տապանճալար, պաթիլէթիլ հալաքէթ վէ սէօյլէր, գօմշալարտան ահմադլարըն տէհէթէ տիւշար էթտի ազլը էրէնէրին էլինէ վէսիլէ վէրտի. իմտաա կէլէն տաքէր պիլէ սիւնիլիւ, աթէշ վէ գուրչուն իլէ իպրալը չէճաթա պաչալար, գարչըտան թէթթապանճա պիլէ փաթլամաար, էինէ սու ի քէմէնիլիւմ, պէէս Եօզ. 15,000 տահա կիթաի: Կէլէն վալի՝ տա պօրուորնտան թօիլար քէշֆ էթտի, տիւվանը հարալար, զինճիլլէր, գամշլար իլէ խեանլար, պօմպարար արտալար, չիւնքի լաֆ աթալըզ, տամա պիր պաշ տանէմիլ: Պէէս Եօզ. Տէյէճէրսիլիլ քի պու գապահաթ պու ճէզայը իճապ էաէ՝ր մի. խաշր, էիւզ պինտէ պիրինի էթմէզ լալին նէ չարէ, պու գալմ պէօյլէ եափրյօր, պունու տա տարալտան պէրու պիլիլիլ: Իմտի պունու պիլմէմէք, սնա կէօրէ եափանապ գուսուր տըր:

Պու կիւն մաթաա հիւրիլէթիմիլ վար տըր, ֆիքրիմիլէ պիրիտի տօզումնու մը ճաիլիլիլիլ նազըրը օլտուն, Սասրազամ օլտուն, գալէմի չէքիպ պէրապէր օլլայօրըզ: Էվլէթ գօրգմայըզ: Նէ պէօյիւք չէճաթ: Լաքին տիւչիւնէյօրըզ քի պիրիմիլին եափարըզ պիլիւն միլլէթէ մալ էաիլիյօր, վէ հիտալընը պիլիւն միլլէթ վէրիյօր: Էթրաֆ գօմշալարմըլտան իպրէթ ալմայօրըզ: Բումպար, Եհհուտիլէր նապլ հաշայօրլար, քեաշքի օ պաթիլէթի պիլ տաթի էօյրէնէպիլիլ իտիք: Իմքեանը արզումապա թաթպիլէ էաէպիլէ իտիք: Միւպալազա իլէ լաֆ իլէ զէվլէքիլէ սէպէպինտէն պիհուտէ եէրտէ մահվ օլտուզ, հալա ազըլանմաարըզ:

Տէյէճէքսինիդ քի էօղը պուլ-մագ դօրայ լաքին չարէսինի պուլմալը : Գօրգարըմ տէրտիմիդ փէք էսքի օլ-տուզունտան տէվա քեար էտէր հալաէն չըգմըլ տըր : Նինէ տէ պէն օլտամ պաղը չարէլէր գուլանըրըմ : Էվվէլա շու էճնէպի մէքթէպլէրի նէ պիչիմ իտէլէր՝ պիղիմֆիլէրի տէ էօյլէ հափարըմ : Իտարէ պաչն-տա պիր Ֆիրէնկ պուլունմայընճա էօյլէ օլմայաճագ իտէ հէր դաչ զուրուչա օլտա պիր տանէ կէթիրիր օրայա դօրուլմ : Կիլիկիտաա Խաթանպօլտա վէ տախիլտէ պիր գաչ մէքէվլէրտէ պիր գօլէճ հափարըմ, հէր վար, վարա տա վար, հափան հօգ :

Ղաղէթաճըլարը շախսի մէսէլէլէր հաղ-մայաճագլարընա, պիր պիրինէ չաթըպ րէ-ղիլ էթմէյէճէքլէրինէ տաիր հէմին էթ-տիրիր վէ պիղիմ՝ առէմլէրիմիղին գու-տուլլարընը տէյիլ ֆաղիլէթլէրինի հաղ-մաղը վատ էթտիրիրիմ : Նրուտաղէմէ հի-տապ քիթապ պիլէն պիր մէմուր հօլլարըմ, իճապ էտէրտէ Ֆիրէնկ օլտան : Վարդա-պետլէրին պօղաղընը հիտապ էտէր, վարի-տաթտան ֆաղլա կէլաթ մի, գաաթօ խա-րիճինէ չըգարըրըմ : Նրուտաղէմտէ օլ գօ-ճաման տաիրէլէրտէ, օ վարիտաթլարտան պիր էյթամիտանէ պիր տէ ըուհպան մէք-թէպի հափարըմ, չիմօիքիլէրի նաղլը մէ-քեան էթտիրիր իմ :

Պու մընտաթպէթլէ Ս. Կաթողիկոս հաղրէթլէրինին տըզուտընը տա հէրինէ կէթիրիրիմ :— Վարդապետլէրի հէփ էվլէն-տիրիրիմ : Պու փաղարըլդտան Վարդա-պետլէր տէ մէմուլն օլուր, միլլէթ տէ... վէ չիմաի սիւրհւ սիւրիւ տօգթօրըլդա, ալօ-պաթլըղա հալէս էաէն կէնճէր Աւաչնարդ-լար, Նախսիպապար օլուր, պու ըուհպան զըթըղընա ախշմէյիլ : Դաշնակցախան-լարա զաղէթաճըլըլտան, սօփաճըլըլտան, Դաաախօսուրիսնճըլըլտան, սօգաղ էօլիւ-ճիւլիւքտէն, միլլէթ գուրթարըճըլըլտան պաչգա պիրէր իշ պուլլըրըմ : Պիղիմ ու-

տուրա էվլէնիրլէր իտէ ծնլարը տա էվլէն-տիրիրիմ : Եօգ էկէր մութըլա Աղաս Սէր հափաճագլար իտէ՝ Հուգուգ ը ումուլիյէ նամընա քէնտիլէրէ պըրը պիր արաղի թախսիս էտէրիմ : Փրկիյ խաթթախանէսին-տէ պուլունան տէլիլէրի, ամէլի մանաա-լարը թօփլար հիւքիւմէթէ թէսիմ էտէր տափուշուրըմ : Ծնլար Օսմանլըլար տըրլար, հիւքիւմէթ ծնլարս պաղալն վէ իշէ հա-րայանընը վաթան իչիւն իշէ հարաթսըն, ծնլարըն հէրինէ պիր էյթամիտանէ հափա-լըմ, խաթթախանէյի տէ իտարէ էտէպիլէճէ-յիմիդ տէրէճէտէ ուֆաղ պիր շէյ հա-փարըմ : Օ տաիրէլէրտէ, օ արտաաա պիր տէ գօլէճ թէէսիս էյլէրիմ : Վանըլարըն վէ ախէր միւէստէսէլէրին հիտապլարընը ալտա պիր նէշը էթտիրիրիմ : Բարեգոր-ծակալը թագվիյէ էյլէրիմ, պաչգա պիր չօգ չիւքէթլէրի թէվհիտ էյլէր Բարեգոր-ծակալա գարըշարըրըմ :

Փաթրիպլիյէ... լաքին արթըլ-տուր-մալը իմ, տահա չօգ իճրաաթլարըմ վար, ամմա Ղաղէթաճը պուլունտան էթթէսինի հաղմաղ... «Ուզուլն օլսու» տէր :

ՄԵՐՔԵԶ Ի ԻԹԹԻՀԱՏՐԵՆ 16ԸՆՃԸ ԻՃԹԻՄԱԸ

2.

Գ. Իթթիհատըն նիղամնամէսինէ մու-ղայիր օլարաղ թախսիս օլունան պիր քիմ-տէ Իթթիհատտան թանըրլագ իչիւն միւ-րաճաաթ էթտիյինտէ Իթթիհատ մէրդու-մուն շէհատէթնամէսինի պիթթէֆթիշ անը հա գապուլ հա րէտա էթմէյէ մէզուն օլաճագ արը :

Գ. Տէնէք մատէն չօպանը Վեր. Յ. Տէր Ղաղարեանըն քէնտի քիլիտաընա իաթի-ֆաարըն վէրմիշ օլարաղ անտէն րէսմէն ինֆիաալ էթմէք իչիւն էթտիյի թէրլիֆի Դալսէրիյէ իճրա գօմիսիօնընա թէվիտի օ-լունաա :

2. Նիխաա մէսէլէլէրի :

Ա. Տէրէ քէօյտէ վաղը պիր թաթլիդ

մէսէլէսի Մէրզիֆուն քիլիստարնա հէվալէ
օլունաու :

Բ. Վեր. Կ. Կիւլպէնկիանըն իճրա էթ-
սիլի պիր նիքեաճ իչին պէյանը թէէս-
սիւֆ օլունաու :

Գ. Էլ գօնուլնամըլ պիր վաըլ քիլիսէ
հոգաքարճոլարընըն ըէյի իլէ նիքեաճ
իճրա էտէպիլի՛ր մի սիւլընա՝ քիլիսա
նիզամնամէսի ահքեամընա կէօրէ նէֆի ճէ-
վապ վէրիլի : Փազաթ Կիւրիւն քիլիսէ-
սիլին հալը հաղըրընա պաղարազ վաիդի
օլան Պետրոս էֆ. Մուղալեանա ըուհանի
մէմուր սըֆէթի իլէ օրատա գալըրըլ միւս-
տէթճէ Կիւրիւն քիլիսէսի հոգաքարճո-
լըլընաան ըէամի ըուխասթ վէրիլիլնտէ
նիքեաճըր ետփամաղա միւստատէ վէրիլ-
մէսի գարարիլի օլունա :

3. Վաժիթիզ մէսէլէսի :

Վաթիթիզ այլինինին քիլիսէ աղասը օլմա-
յան էպէվէյնին չօճուղըրընա տալի իճ-
րա օլունմասընա տալի կէլէն թէրլիֆ իւ-
զէրինէ ուզուն միւղաքէրէտէն սօնրա , (ա)
պու մէսէլէսին հալը Իթթիհասըն կէլէճէք
իճթիմսընա թէէսիլ , վէ պու արատա
Կիլիկիա , Խարսիւթ , Բիւթանիա վէ Իզ-
միր Բում Իթթիհասըրըննէ ֆքեարըրընը
իճրա գօմիսիօնըրընաան իսթիֆասար օ-
լունմասը : (բ) Մէրքէզի Իթթիհաստա աիւս
քիլիսալարըն պու խուսուստա էֆքեարըրը
ըէամէն անըալըմասը : (գ) Վաթիթիլին քի-
լիսէ աղասը օլանըրըն չօճուղըրընա միւն .
հաղըր օլմասընա տալի Վեր. Փ. Խաքէն-
տէրեան , վէ ումուլիլէթլէ իճրասը իչին
Վեր. Գ. Ապըհաստեան , Ամէրիգա Ժողո-
ւակաւն վէ երիցակաւն քիլիսալարընըն պու
խուսուստա գապուլ էթտիլի էսալարը
իզաճ իչին Վեր. Հ. Փարթըրիճ՝ պիլէր մէ-
գալէ հաղըրըլըլ , պունըր Էլմէնի իւլ
հարուֆ Թիւրքի իւլ իպարէ պիր ըէսա-
լէտէ Մէրզիֆունտա թապ օլունմասը թահթը
գարարա ալընար :

Ազգապէսարաւն մէսէլէսի .

Պու մէսէլէ հազգընտա ուզուն միւ-
ղաքէրէլէրտէն սօնրա գարար օլունաու քի
Ազգապէս թարաֆընտան կէճուէրիլէն 1910
Մայիս 27 թարիլըլ տալէթնամէյէ կէօրէ
իքի մուրախիսա ինթիխապ օլունըլ , ան-
լէրէ իթթիհասըն արզու վէ մաթլուպընըն
միւսպէտտէսի վէրիլին , վէ աթիտէքի իքի
նօգթալար ալէխուսուս նաղարը տիգգա-
թա ալընսըն : (ա) Բէյ խուսուսընտա Իս-
թամիզ ճէմաաթընա վէրիլէճէք ըիւճհա-
նիլէթի (բ) Մուրախիսալար իլէ թէճէմիւ
էտէճէք մէճլիսին հէփ գարարըրը , վէ
գալէմէ ալընսն նիզամնամէ ճէմաաթըն
էքսէրիլէթին ըէյ ու ըիզաուրնա մաղհար
օլմասըրգա գաթի հիւքմիւնտէ գապուլ
էտէմէյիլ : Պատէհու իթթիֆազը արա
իլէ Վեր. Փրօֆ. Կ. Թումուեան վէ Յով-
հաննէս էֆ. Գայաեան Ազգապէտարան մէ-
սէլէսի իչին մուրախիսա ինթիխապ օլուն-
ալըր :

5. Վաիզլէրիս միւսքապէլիսի թէէ-
միւն մէսէլէսի :

Պու խուսուստա աթիտէքի նօգթալա-
րա գարար վէրիլի : (ա) Ինճիլի իչտէ չա-
լըան վաիզլէր իչին պիր իանէ սանաըրը
իհտա օլունսըն : (բ) Տէյխուլէթ եախուս
խաթթարը սէպէպիլլէ իչտէն չէքիլէն վա-
իլլէր վէ անլէրին աուլ վէ էօքսիւզլէրի
միւնթամ գալըրըլարընտա , պու սանաըրգ-
տան իանէ գապուլ էթսիլլէր : (գ) Իանէյի
թէվիլի էտէն գօմիսիօն Մէրքէզի Իթթի-
հաստան ինթիխապ օլունըլ օնա մէսուլ
օլսըն : (դ) Իրատ օլմազ իւզրէ վաիզլէրին
մաալընըն % 2 , քիլիսալարըն քէնտի վաիզ-
լէրինէ վէրտիլի մաալընըն % 3 , չախի
իանէլէր , վաիլլէթլէր , վէ զիյնէթ հա-
սըլաթը պու սանաըրգա թախսիս օլունսըն :
(ե) Պու սանաըրգ Պօրտըն Թիւրքիանըն ու-
մումի խազնէտարը նէզախնտէ պուլունըլ
ֆաիլ իլէ իչէսին : (զ) Իչպու թէչէպաիւ-
սիւ գուվլէտէն ֆիլիլէ կէթիլլէք իչին
չիմոթիքի հալտէ իւլ աղատան միւրէքքէպ
պիր գօմիսիօն թէչքիլ օլունարազ : (է)
Պունա օլաճագ մէսարիֆ իրատտան թէս-
վիլէ օլունաու : Տօզ . Թրէյսի , Յակիբ էֆ.
Պետրոսեան , Փրօֆ. Ա. Սիվապեան վէ
ղայպուլէթինտէ պունըրտան ինթիխապ
օլունան պիրի պու գօմիսիօնա աղա թային
օլունարըր :

ՐՈՒՋԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՔՐԻՍՏՈՍ ՇԱԳԳԸՆՏԱ

ՊԻՐ ԵՒ ՀՈՒՑԻՆԻՆ ԷՖԲԵՍՐԸ

Ախիրէն Մր. Մօնթէֆիօր իսմինտէ պիր Եէհուտի թարաֆընտան «Քրիստոսըն տինի թալիմաթը» հազգընտա պիր որա ալանի թագրերէն իրաւ էտիլմիշ օլուպ՝ անէր պիր քիթապ շէքլինտէ տախի նէշր օլունիշլար տըր :

Խրիսթիյանըզըն խարիճինտէ պուլունըպ, Խրիսթիյան իման վէ ազախտինտէն միւթէտաիր օլմայան պիր զաթ իլք իւշ ինճիլլէրտէ րէսմ էտիլէն Յիսուսըն էօմրիւնիւ պիթարաֆանէ միւթալաա էթտիքտէն սօնրա, օ խուսուստա նէ թէսավուրլար թէշքիլ էտէպիլիր իտէ իշթէ միւմաիլէյհ մէշքիւր էտէրինտէ պու թէսավուրլարը թաֆիլ վէ թարիֆ էտիյօր : Պու թէսավուրլար թաթան պաղըսը աթիտէ տէրճ էտիլմիշ տիր :

«Ահա ը ճէտիտտէ թէրսիմ էտիլէն Բապպ՝ ամէլ վէ քէլամաա տահիպի գուվէթ, վէ Խարայէլ գավմընը խէլաա էթմէք իշիւն եաշայրպ իշլէմիշ օլան պիր փէյլամպէր տիր : Օ Ետայի վէ Ամուսըն րուհանի զիւր լիլէթինտէն օլուպ, Ալլահըն րուհընըն զըլալուղլասըզընա կէօրէ, վէ նուֆուզ իլէ սէօյլէյէն պիր զաթ տըր : Օ պիր քիթապ թէֆսիր էթմէտի : Անըն իմանընըն էտսընտա տուրան խուսուս Ալլահըն էյիլիլինէ վէ հիմայէսինէ տաիր թէշքիլ էթմիշ իտիյի էմնիլէթ տիր . վէ պու գավի էմնիլէթ, հիշ պիր միւճիլլէթ եա ալլամէթ իւզէրինէ տէյիլ, անճագ սօղրուստան Ալլահըն իլհամը իւզէրինէ միւհասէս տիր : Պէօյիւք փէյլամպէրէրին թալիմաթը միսիլլու անըն թալիմաթը տախի շէրիաթա ֆաիդ իտի : Ատի պիր Եէհուտի իշիւն կէրէք այլնի վէ կէրէք ախլապի շէրիաթ միւսավի տէրէճէտէ մէճպուրի իտի . Ահա ը

Աթիլին փէյլամպէրէրի իշիւն իտէ պու իրի թաղըմտան օլան շէրիաթլար եէքտիկէրինտէն ֆարգըլ տէրէճէտէ էհէմմիլէթի հաիլ իտիլէր : Նաղարէթլի փէյլամպէր իշիւն իտէ պուլնար մուգայէսէ օլունմալ տէրէճէտէ եէքտիկէրինտէն ֆարգըլ իտիլէր :

Լաքին Քրիստոսըն թալիմի իլէ անըն սէլէֆլէրի օլան փէյլամպէրէրին թալիմաթը արաւընտաքի ֆարգ սալթ տէրէճէֆարգը տէյիլ տիր : Քրիստոս պիր ախլապի թէրապըլ էտսըր մէյաանա կէթիրտի, քի պուլնը Եէհուտի րապպիլէր քէնտի տինլէրինի թէհուտա էյլէյէն պիր թէհիլքէ տէյու թէլադըլ էթաիլէր : «Մուլէս» սիլին գալպինիլին զաթըլըլը սէպէպլինտէն սիլէ ֆիլան ֆիլան շէյլէրի եափտըրմաղա մէճպուր օլտու,» սէօղիւնիւ իշիլթաիլլէրինտէ, Քիւթիւպի Մուգատտէսէնին քէօքիւնէ պիր տարպէ էնտիրիլիյօր ֆիքրինէ զահիպ օլտուլար :

Քրիստոս Նատէմլէրէ քէնտի տիւշմէնլէրինի սէվմէյի թալիմ էթմէքլէ, եէնի վէ պէօյիւք պիր թալիմ մէյաանա կէթիրմիշ օլտու : Պու թալիմի թաթալիք էթմէք միւմքին օլուպ օլմատըլը պահսը ախէր տիր : Լաքին հաթթա ատի ատէմլէր իշիւն պիլէ գապիլ իւլ իճրա օլմայան, թէսավուրլար տախի լաղըմ տըր : Շուտա տահիհ տիր քի Քրիստոս քէնտիսիպու թալիմինի քէնտի էօմրիւնտէ թէճրիպէի շախիլէսի իլէ իսպաթ էյլէմիշ տիր :

Քրիստոսըն թէվպէնին թէսիր վէ ֆաիտէսի հազգընտաքի թալիմի եէնի սոյըլլամաղ . զիրա րապպիլլէրին թալիմինտէ այնի շէյի զաթէն կէօրիլիյօրըլ : Սօն միւճաղաթըն էպէտի օլմասը հազգընտա Անըն թալիմաթը տախիմա պիր միւսպահէսէ մատտէսի մաղամընտա զաղաճագ տըր : Լաքին կէնիշ Եօլտա պուլունան աղիմ գալլալըլը անըն իշիւն տախիմա պիր իղթիլապ մատտէսի իտի :

Անկաշարմասը կիւճ օրան պիր խուսուս Բրիստոտըն չօգ տէֆա խթիմալ էթտիյի «Պէնիմ խմիմ իչիւն» թապիրի տիր : Պու էօյլէ պիր թապիր տիր քի Բրիստոտըն նիչէ Եէհուտիւրին ինտինտէ , «Ալլահն խմի իչիւն» տէյերէք իչէմիչ օլան փէյլամպէր-լէրին սէվիյէսինէ էնտիրիյօր :»

Պիլա չիւպհէ Մր. Մօնթէֆիօր պու սօն թապիրին հազիգի մանասընը էյի անլա-մասըղը իչիւն պու նէթիճէյէ կէլմիչ տիր : էօյլէ օլմասա խտի օ՝ տահա զիյատէ Յիսուսըն ազամէթինի մէղքիւր թապիրտէ եա-նի «Պէնիմ խմիմ իչիւն ,» թապիրինտէ կէօրէճէք խտի :

ԵԷՎՄԻ ԻՊԱՏԵԹ

ԽԱՍԹԱ ՃԱՆԸՆ ՊԷՕՅԻՒԻ ԹԱՊԻՊԻ

Բշ. Եսայ. 1. 9 : Կիւնահ պիղիմ ալ թա-պիրթըմըղն տէյիլ , անճագ անըն պօ-ղուլմալ հալընըն սուրէթ ի իղհարը տլլ , հայաթըմըղըն նէշվ ու նէմասը տէյիլ , անճագ անըն իլլէթէ տիւչար օլմասը տըր : Պու խտէ էօյլէ պիր իլլէթ տիր քի օ հէր եէրտէ հէր առէմէ սիրայէթ էթմիչ տիր : Սէն տաիի պու իլլէթին էսիրի օլտուղուը պիլթըմիսին :

Դշ. Վահի. 3. 17. 18 : Ինտան քէնտի հայաթընտա կիւնահն թէէսիրինի գօլայ հիսս էտէմէյօր : Թապիպ անը էօլմէքտէ տէյու կէօրիւր իքէն , օ քէնտի քէնտիսինի տաղլամ զանն էտիյօր : Կիւնահ , առէմին հիսսիյաթընը ույուշտըրըպ անը քէնտի քէնտինտէն պիսապէր հալա կէթիրէն միւտհիչ իլլէթլէրէ միւշապիհ տիր :

Դշ. Եսայ. 1. 10—17 : Առէմին քէնտի կիւնահը վէ անըն աճը նէթիճէլէրի հագ-գընտա խապէրտար օլմասը անըն Ալլահ իլլէ ալապատա պուլունմասըլլէ միւլքին տիր : Զահիրի գուտուր վէ գապահաթլա-րըմըղը պիղ քէնտիմիղ կէօրէպիլիլիլ , լաքին ճիւմէ խաթալարըմըղըն էսասը օլան

կիւնահլարըմըղը անճագ Ալլահն մու-վէնէթիլլէ կէօրէպիլիլիլ :

Եշ. Եսայ. 6. 1—7 : Ալլահ իլլէ եիւղ եիւղէ պուլունտուղըմըղտա զամիրիմիղ ու-յանըր , ճանըմըղ սէմայա տօղրու եիւքսէլ-մէյէ հասրէթ չէքէր վէ օլ զէման Ալլահն աֆվիլը , մուհապպէթ վէ գուտսիյէթինի ճանըմըղ իչիւն տահա զիյատէ ճալիպ վէ միւէսիր պուլուրըղ :

Ուր. Մատթ. 9. 12. 13 : Կիւնահ իլ-լէթինէ միւլթէլա օլան տտէմին իհթի-յաճը օ գատար տէրին տիր քի անը լա-զըմ օլտուղը կիպի կէօրմէք անճագ Ալլա-հա մախսուս տըր : Օ ինտանըն պու իհ-թիյաճընը օ գատար մուհիմմ պիր իհ-թիյաճ մագամնտա կէօրտիւ քի Յիսուս Բրիստոտա անը տէֆ էթմէք իչիւն տիւնեայա թէնէզղիւլ էյլէտի : Էյ կիւ-նահքեար , սէնի գուրթարմագ իչիւն կէլ-միչ օլան հէքիմէ կիթմէք խթէթմիսին :

Շր. Ղուկ. 5, 17 : Յիսուս Բրիստոտ ա-ղիմ պիր գուտրէթլէ տօլու օլուպ , հէր պիր խասթա ճանա չիֆա վէրմէք իչիւն հազըր տըր : Էյ կիւնահքեար , սէն սէն-տէն պիսապէր իքէն , Ալլահ սէնին իչիւն էն ֆատէլի իլաճը հազըրլամըլ տըր : Ճա-նընա չիֆա պուլմագ իչիւն սէն տէ պու պալ թապիպէ իլթիճա էթմէյէ հաղըր-մըսըն :

Կիր. Երեմ. 8. 21—22 : Սէն չիֆա պուլմագ իտէն ճիլատտա պէլասան օլմա-տըղընտան տէյիլ , անճագ անըն պալ թա-պիպի օլան Եէհօլայա իլթիճա էթմէտիլին իչիւն տիր : Եարէլէրինտէն գուրթուլմագ իչիւն Անա կիթմէղ իտէն արթըղ պէհա-նէն գալմագ : Իմտի Յիսուսա կէլ , Էյ պի-չարէ ճան , նիչիւն չիֆատան մահրում օլա-սըն :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՄԻԻԲԵՄՍԷԼ ՊԻՐ ԹԱԳՏԻՐ

ՄԷՅՐԻ Ր. Ս. ԷՆՏՐԻԻԶ

1.

1863 Նոյ. 18-տէ պիր զաթարը մախ-
սուս մէշհուր պիր ալայը համիլ օլա-
րադ Ուսալինկթընտան հարէքէթ էյլէտի :
Եօլնուլար միյանընտա անճագ մուհիմ
որդալարտա հազրը պուլունմալարը մէ-
մուլ օլան պիր թագըմ բիճալը քի-
րամըն պուլունմասը պիր խըտմէթ ի
րէսմիյէնին վուգու պուլունմալընա տէլալթ
էտիյօր իտի : Մ. Ամէրիգանըն մէհքէմէ ի
ալիյէսինին աղալարը , վէ տէվաթի ի միւ-
թէնէվիլէ բուէսասը , օրտու պաշ գօման-
տանը վէ էրքեան ը հարպ զապիթանը վէ հէ-
յէթ ի վիւքէլա տաթի օրտաա հազրը իտի-
լէր : Միւմաիլէյհիմա Եօլա չըղմազտան էվ-
վէլ թրէնին Եանընտա պէրլէմէքտէ օլանլար
արասընտա միւթէլլիմ վէ միւթէէսսիթ ,
պօյու տիկէրլէրտէն Եիւքսէք լաթըն քէն-
տիտի մահճուպ վէ չալըմնը պիր զաթ
տուրույօր իտի : Պու զաթ աաթի թարալա կի-
յինմիշ վէ պիւթիւն տիւնեանըն կիւնահ-
լարընտան տօլալը էղիյէթ չէքիյօր կիպի ,
տօլըն պիր սիմա իլէ տիվարա Եալան-
միշ պէքլէյօր իտի : Պու Մ. Ամէրիգա-
նըն ըէիտի Աբրահամ Լինգօն օլուպ , ըէ-
ֆադաթընտա պուլունմալար իլէ պէրապէր՝
էրթէսի կիւնաէ՝ Կէթիպուրկուպի միլլի
զապրիսթանըն թաթիսի մէրասիմինտէ հա-
զրը օլուպ իրատ ը նութգ էթմէք մագ-
սէտիլլէ մահալը մէղքիւրէ կիտիյօր իտի :
Գաթար կիւրէյէրէք վէ թիւթիւնիւնիւ
արշը ալայա փիւսկիւրտէրէք Նոյեմբե-
րին սաթիթ մէնզարէլլէրին կէչիպ իլէրի-
լէմէքտէ իքէն ըէիտի միւշարիլէյհի օ մէն-
զարէլլէրտէն չօղ մէճլուպ վէ միւթէէսսիթ
օլմայարադ քէմալը հիւզն ու քէտէր իլէ
սըշարը պագըյօր , վէ կեահ էթրաֆընտա

պուլունմալար իլէ գօնուշույօր կեահ ան-
լէրէ քէնտիւնին պիր սըֆէթ ի մախսուսէսի
օլան նէքլէ (թօհաֆ) սէօղլէր աթըյօր
իտի : Լաթին սիմալընտա ֆիւթուր վէ իւ-
միտսիլլիք ալամէթլէրի նիւմայան օլույօր
իտի : Չանն էտէրսին օմու պարը իւզէրին-
տէ քէնտիւնին կէօթիւրէմէյէճի տէրէճէտէ
պէօյիւք պիր սըգլէթ թալըյօր իտի : Մու-
հարէպէ խարապէլլէրի իլէ մէսթուր օլան
վաթի պիր մէմէքէթին ըէսի խարէ ի
ումուրունտա պուլունտըրը միւնասիպէթլէ
մէվլիինին մէսուլլիյէթի քէնտիւնին սըրֆ
ինսանի ճան վէ ճէսէտիւնի կեահտա պիր
էղիպ մահվ էտէճէք կիպի կէօրիւնիւյօր
իտի : Զիյատէսի վար , մուհիմ թարիի
պաշընտա տուրան պիր զապիթն պիւնլէրճէ
էֆրասընտան իպարէթ պիր իզտիհամ , քէն-
տիլլէրին ըէիտի օլան պու զաթըն՝ Եարըն
քէնտիլլէրէ տէյլլի , փարլադ , պէլիլ վէ
գուվլէթի պիր նութգ իրատ էթմէսինի
մէմուլ էտիյօրլար իտի : Պունու տիւշիւն-
տիւքէ՝ հիւզնէնկիլ սիմասընտա մագ-
մուր պիր թէպէսսիւմ զահիր օլույօր իտի :
Աբրահամ Լինգըն՝ պիր գուլիպէտէ պէօ-
յիւմիւշ , շուրտա պուրտա աաթի մէքթէպ-
լէրտէ թալիմ օլունարադ , զէնկին սօֆ-
րալարընտան տիւշէն մէարիֆ գըրընթը-
լարըն պի հիսապ միւշքիլաթ արասընտա
թօփլայան , վէ պու սուրէթլէ իսթիհալ
էթտիլի մալիւմաթըն մահտուտիլլէթինէ
վաղըֆ օլան պիր քիմնէ օլտուղու հալտա
իշթէ օ պէօյիւք նութգ պու զաթտան
մէմուլ օլունույօր իտի :

Պու հէնկեամնէ ըէիտի ճիւմհուր կէօղ-
լէրինի գալարըրպ գարշըսընտա ֆէրտասը
կիւնիւն պաշ խաթիպի օլան մարուֆ Եա-
վըրա Եվէրէթի կէօրտիւ միւմաիլէյհի թամմ
պիր ճէնթլմէն վէ միւթէալլէմ էճտատը-
նըն իսթիտասընը թէվէրրիւս էթմիշ օլան
տագիդ պիր թալիպի իլմ իտի :

Մէսալիլ չախիլէսիլլէ ըիյատէթ քիւր-
սիւնիւնէ Եէթիլիշ օլան Աբրահամ Լին-

դըն իշխող ինչ պիր վագթ էվէ-
րէթէ պագար: Սամիուն միւմաիւէյ-
տէն հագգ իւղրէ կիւզէլ վէ միւքէմ
մէլ պիր նութգ մէմուլ էտէպիլիւրէր իտի:
Հալպու քի Լինգըն աղ մէթէպ կէօր-
միւշ պիրիտի օլմասընաւան Խնկիլիզէսի սա-
տէ վէ գուվիթի իտի իտէ տէ, հիւնն վէ
թէգեհինաթտան մահրում իտի. պինտէն
ալէյհ պէօյլէ պիր աոտէմին էվէրէթ կիպի
նաթըգէ վէրտապըն զէրին քէլսմարը եա-
նընտա իրատը նութգ էթմէյէ գալգըշ-
մասընտա նէ՞ մանա օլապիլիւր իտի:

Բէիս տէրունիւնէն պիր ահ չէքտի,
եհնէ տէ էհալինին քէնտի ըհիսլէրինտէն՝
էլինտէն կէլէն էն կիւզէլ պիր նութգը
իրատ էթմէսինի մէմուլ էթմէյէ հագգ-
լարը վար իտի: Իմտի քէնտիտի տէ սա-
միունա էլինտէն կէլէն էն կիւզէլ նութ-
գը իրատ էթմէյէ միւրատ էյլէտի: Օտան-
սըրմամադ իչիւն սէօյլէյէճէյի սէօյլէրին
հիշ տէյիլ իտէ մանատար վէ գըսա օլմա-
սընա սիգգաթ էտէպիլիւր իտի: Պինտէն
ալէյհ իրատ էտէճէկի նութգը չու եօլ-
ճուլըգ էննասընտա հաղըրլամաղը միւրատ
էյլէտի: Վէ պիր գուրչուն գալէմ չըգար-
մագ նիյէթիյէ գուվիթի վէ իշ-
տէն նասըրլանմըլ էլինի թօրպա կիպի պօլ
ճէպլէրինտէն պիլինէ, սօնրա սիկէրինէ
սօգտու, վէ ուճու գըրըգ պիր գուրչուն
գալէմ չըգարտը: Պիր չէյ արարճասընա
էթրաֆընա պագարը իտէ տէ, եալաճագ
պիր քեարըս փարչասը կէօրէմէտի:

Վսկօնտա ըհիսին գարչը թարաֆընտա
օթուրան խարիճիյէ նաղըրը պիր քիթապ
փաքէթինի եհնի աչմըլ վէ անըն սարկը
քեաղըտընը եհրէ աթմըլ իտի: Բէիս էլի-
նի ուզատըպ անը ալմագ իչիւն «Մ. Սիւ-
ուրտա պիր աղ եաղը եաղաճաղըմ, միւ-
սաատէնիզլէ չու քեաղըտընըրը ալայըմ
մը» տէյու սիւալ էյլէտի:

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՄԵՃԼԻՍ Ի ՄԵՊՈՒՍԱՆ

67 իննի ինքիւնտա՝ Իթալիա գրալիյէթինին
Ճննճի սէնէյի տէվրիյէսի միւնտապէթիյէ Մէճ-
լիս Ի Մէպուսանըն թէպրիքեաթընա պէյանը
թէյէքքիւրի հալի՝ Իթալիա Մէպուսան Բէիս-
նին թէյէգրաֆնամէսի գրատթ էտիլտի: Փապ-
րիգալարտա էրքէք վէ գըզ չօճուգարըն նէ
եօրտա վէ նէ գատար վագթ չալըսըրլաճա-
ղընա տալը 27 մաստէտէն իպարէթ գանու-
լայիտարը րուզնամէյէ իտիալ օլունտու: Թիճա-
րէթէ միւզթէտիր օլմայան վէ հալը գարուրէթ-
տէ պուլունանրարա պէնէր նէֆէր իչիւն 50
գըշ. թէճապուլ էթմէմէք իւղրէ մասալար
թախտիսինէ վէ սու ի աշխար թէհագգիւզ է-
տէյլէրէ թէգաիւտ մատաթ թախտա էտիլմէմէսինէ
տալը պիրէր թագրիւր օգուսուլ պիւսաճէ էն-
ճիւմէնինէ հէվալէ օլունտու: Պատէհու թէյէֆօն
մուգալէլէնամէսի օգուսուլ, մէգքիւր իմթի-
յաղըն թէհահիւտ ի մալիյէյի չամիլ օլմատըրընտան՝
մէճիսէ կէթիւրմէքալիւն հիւքիւմէթին գարար
վէրմէսի անըն ճիւմէ ի վէգաիլիստէն օլտուլու
զիքը օլունտու վէ աթիսէքի մատտէ ի գանու-
նիյէ այնէն գապուլ էտիլտի: «Տէրիսատէթ իլէ
ճիւլարընտա թէյէֆօն թէսիսի վէ իչէտիլմէսի
իչիւն սիլ միւսապըսգա էն միւթապըգ չէրաթիթ
թագաթիմ էթմիշ օլտն վէ պիր հէյէթ ի միւթթէ-
հիտէ նամընա հարէքէթ էտէն Մ. Հէրպէրթէ՝
մէրպուլթ մուգալէլէ վէ չարթմտմէ լայիհալարը
աճքեամընա թէվիլիզէն իմթիյաղ իթասընա մա-
լիյէ նէգարէթի մէմուր տըլ»։ 68 իննի ինքիւն-
տա՝ Սէտարէթ պիւսաճէսինին միւգաքէրէսինէ
կիրիլիլիպ Վասֆի էֆ. պաղը նաղըրլարըն իտ-
թիֆասընըն էսպապը կէրէք Մէճլիս Ի Մէպու-
սանճա վէ կերէք էֆքեարը ումուսիլէճէ մէճ-
հուլ գալմասը մէսէյէսինէ տալը փրօթէսթօ էյ-
լէմիշ վէ մէգքիւր մէսէլէնին պիւսաճէյէ ալագա-
ղը օլմատըրը սալիլէր թարաֆընտան տէրմիյան
էտիլմիշ իտէ տէ միւմալիլէյհ՝ պիր նէգարէթին
պիւսաճէսի կէլտիլի վագթ օ նէգարէթին պիւ-
թիւն մուամէլաթ վէ մէյլէքինի թէնգիւտ էթ-
մէք ճաիլ օլտուլունու զիքը իլէ թալէպիւնտէ
իւրար էթմիշ տիր: Վասֆի էֆ. իտարէ ի էօր-
ֆիլէնին թէմաթիսին տալի մուսալէզէ էտիլ
«Պու հիւքիւմէթի էնիլիլէթ ու իթիմասա էտէն
պիւլարէ իսպաա գարչը նիլիւն հիւքիւմէթ պիլ
աղ էնիլիլէթ ու իթիմասա կէօթէրմէսին» տէմիշ

վէ պիրազ միւսպահէստէն սօնրա պու մէսէլէ-
լէրի գափայարագ տօղրուտան պիւտճէ միւզա-
քէրէսինի տէվամ էթմէքիւք թէքիլֆ օլունուպ
էքսէրլիյէթլէ գապուլ օլունուպ տըր: Պունուն
իւզէրլինէ Լութֆի Ֆիքրի պէյ «Էքսէրլիյէթ նէյլ»
գապուլ էտիյօր, պու ետփտըղընրդ շէյ այըպ-
տըր» տէմիշ վէ բէիսէ խիթապէն «Այըպ տըր,
բէիս պէյ, արթըգ պու հատուր կէշիյօր, պի-
թարաֆըղը մուհաֆաղա էտին, պիզ տէ սէօյ-
լէյէճէյիզ» տէմիշ տիր: Վէ բէիսին «Մագամը
բիյաւէթէ հիւրմէթ էյլէյինիզ» տէմէսի իւզէրլինէ
Լութֆի Ֆիքրի պէյ, «Օ մագամա էտիլէճէք
հիւրմէթէ սիզ տէ լիյագաթ կէօսթէրինիզ» տէ-
միշ վէ պունուն իւզէրլինէ Մէճլիստէ չէտիտ վէ
սիւրէքիլ կիւրիւլթիւլէր վուզու պուլուպ, պա-
զըլար «Տախիլի նիզամումէյի թաթպիզ էթմէլի»,
«Տըչարը աթալըմ» սաիրլէր իսէ «Սէօ-
ղիւնիւ կէրի ալմալը» տէյէ պաղըրմըշ
լար վէ Լութֆի Ֆիքրի պէյ, «Կէրի ալմա
յօրում, սէյօրում քի...» տէմէսի իւզէրլինէ
կիւրիւլթիւլէր վէ «Տըչարը աթալըմագ», «Պու
կիւն նիզամ թաթպիզ էտիլէճէք», «Հէփիմիզ
տըչարը չըգալըմ», «Հայտէ հէփինիզ չըգընըզ,
գաթէն հէր չէյի ֆըրգանըլտա իսթէտիլինիզ կի-
պի ետփըյօրտունուզ» սէպէրի իշիտիլմիշ տիր:
Էնճամ էքսէրլիյէթ նիզամումէյին թաթպիզինէ
բէյ վէրմէքլէ չօզլար, նիզամը էյի պիլմէտիլէ-
րինտէն Լութֆի Ֆիքրի պէյին տըչարը չըգալը-
լաճալընը զանն էթմիլէր իսէ տէ, բէիս «Իւք
տէֆա օլարագ թագալի՛ ճէզասըյլէ իքթիֆա օ-
լունուտ» տէմիշ տիր: Իսմայիլ Հագզը փաշա,
նիզամա հիւրմէթի պուլունտուղունու վէ անըն
թաթպիզինէ լազի օլունուղունու, ամմա բէիսին
պիթարաֆ պուլունտուր վէ սիլլէ աթման Տէր-
վիշ պէյէ տաիսի այնի նիզամը գուլլանիստը ի-
ճապ էտէր իտիլինի պէյան էթմիշ տիր: Միւ-
թէպիպէն Շամ մէպուսու Շիւքրի պէյ՝ մէմ-
լէքէթին նուֆուսճա նըսֆընը թէշքիլ էտէն Ա-
լապարտան փէք սզ մէմուրլար պուլունտու-
ղունու պէյան էթմիշ իսէ տէ՝ սաիրլէր հագի-
զաթը ը հայլին էօյլէ օլունաղընը իտաիս վէ լու-
զամար իլէ իսպաթ էթմիլէր տիր: Պատէհու
Լութֆի Ֆիքրի պէյ սէտարէթ պիւտճէսի միւ-
զաքէրէ էտիլըքէն Սատրաղամլն մուամէլա-
թը ումումիլէսինէ տաիր սէօյլէմէյէ հագզը վար
իտիլինի զիքր էթմիշ վէ Եինէ կիւրիւլթիւլէր
օլունու իսէ տէ միւմաիլէյ «Սէօյլէյէճէյիմ, մութ-
լազա սէօյլէյէճէյիմ, պիզ պուրատա սէօզ սէօյ-

լէմէզ իսէք նէրէտէ սէօյլէյէճիզ, պու Շամը
մէչրուլթիլէթ տիր, նէ՝ տիր գօրգունուզ» տէյէ
նիտա էթմիշ վէ գարչը թարաֆտան ալգըլար
վուզու պուլուր քէն Շօտրա մէպուսու Լիզա
պէյ, քիւրսի խիթապէթտէ պուլունան Լութ-
ֆի Ֆիքրի պէյէ տօղրու եիւրիւմիւշ իսէ տէ,
էթարաֆտան անը թուլմուչար վէ Լութֆի Ֆիք-
րի պէյ «Պէն Իսմայիլ Քէմալ պէյ կիպի իսթի-
յար տէյիլ իմ, կէլիւմէն կէօրէճէյին տէ վար»
տէմիշ տիր: Պատէհու պիր գըսա հէյէճանը
միւզաքէրէտէն սօնրա Մէճլիսէ խիթամ վէրիլ-
միշ տիր: ՇՅուննու իմրիւստա՝ թէէմինաթը
չմէնսիֆէր մէսէլէսինէ տաիր նաֆիսա միւսթէ-
չարը իսուլուսի պէյ իզահաթ վէրմիշ տիր: Քէ-
զալիք Պաղտատ խաթիթը թէէմինաթընտան պահ
էտիպ, պէր մուճիպ ի մուզալէյէ հիւրիւմէթին
մէզքիւր խաթիթըն իմթիյաղընը տա չիւպէլէրի
իլէ միւզայաա էտէպիլէճէյինի զիքր էթմիշ տիր:
70իննի իմրիւստա՝ Գարատաղ հուտուտունտա
վուզու պուլան թէճալուզ հագզընտա իզահաթ
թալէպ էտէն թագրիլէր օգունուպ գապուլ օ-
լունուպ տըր: Բուսումաթ պիւտճէսի միւզա-
քէրէյէ պընտըգտան սօնրա Բանչէ Տօրէֆ է-
ֆէնտիլին կէշէն հազ սօնարընտա Օսմանը
Պուլար քէօյլիւլէրինի սօյուպ պիւթիւն գըշ
Սօֆիատա վագըթ կէշիլէն հայտուպարըն՝ եա-
զընտա Բումէլիտէ իսթիլալ չըգարմագ իւզրէ
թէշէպպիւսաթտա պուլունտըղարընտան պահիս
վէ Բումէլիտէ իսթիլալ տէլրի չօզտան կէշմիշ
օլուպ Օսմանը Պուլարարըն մէչրուլթիլէթ վէ
մէչրուլթիլէթ սաիրէսինտէ իլէրլէմէք ազմ ի գա-
վիսինտէ օլուզլարը հալաէ պէօյլէ հուտուտու
կէշէրէք գանըլ ֆաճիպար ինրա էտէն հայ-
տուպարըն մէնի վէ պու պապտէ Պուլարիս-
թանըն վէ տիւլէլի էճնէպիլէնին տիգզաթը ճէլպ
օլունագ իւզրէ խարիճիլէ նագըրընտան իսթի-
զանը հալի պիր թագրիլի օգունուպ, պատէհու
միւմաիլէյին թագրիլ ի մէզքիւրիւ հագզընտա
վէրմիլի չիֆահի պէյանաթ քէմալը թագաիրաթ
վէ ալգըլար իլէ տիլէնմիշ տիր: Իքնիննի ճէլ-
սէտէ Շուրա ի տէվլէթ պիւտճէսի հագզընտա
միւզաքէրէ ճէրէյան էտիպ Ապիլէ նաղըրը իզա-
հաթտա պուլունտարագ Շուրա ի Տէվլէթին վա-
ղիֆէսի (1) Քիսաֆէի գալմանիյն վէ նիզամաթը,
(2) մէսալի՛ ի միլքիլէյի թէտլիզ, (3) հիւքիւ-
մէթ իլէ էյիսա պէյնինտէ վուզու պուլաճագ
տալալարը բուլէթ, (4) պիր սալմանըն բուլէթ
վէ ֆապ օլունագագ մահքէմէ վէ եա մէճիլին

թէֆրիդի, (5) գաւառին վէ նիգամաթը մէվ-
զուէյէ միւթէալիդ օլալագ տէվաիրտէն կէլէն
էվրագ վէ թագրիլէր իւզէրինէ ըէյ վէրմէք
(6) մէմուրիյն ի միլքիյէնին թահգիլ ի աշվալ վէ
մուհաքէմէլէրինաէն... իպարէթ օլտուղունու
զիքը էյլէտի: Պատէհու պիւտճէնին հէյէթ ի
ուսումիյէսի գապուլ օլունտու: 71 իննի ինքի-
նասա՝ Զօհրապ էֆ. իլէ Մուշ մէպուսլարը
թարաֆընտան Պիթիլի վիլայէթինաէ վէպա ի
պագարիտէն (սըղըր) միւթէէսաիր օլան էհալիյէ
պէշ սէնէ զարֆընտա թէսիյէ էսիլմէք իւզրէ
զրաաթ պանգասընտան փարա իզրազը հազ-
զընտա վէրիլէն թազրիլ վէ մէրպութ լայիհա ի
գանուհիյէ մալիյէ էնճիւմէնինէ հէվալէ օլուն-
տու: Միւթէագիպէն ժանտարմա պիւտճէսինին
միւզաքէրէսինէ կէչիլտի:

ՏԱԽԻԼԻ

Պիր Արնաւուտ Թիւրք սաքէր թարաֆըն-
տան Նըլտըզաս գաթիլ օլունմըշ օլան Ալաման
գաթիմագամ ֆօն Շիլիթինկին ճէնաղէ ալայը կէ-
շէն ճիւմա էրթէսի կիւնիւ. Պէյօղլունտա ինքա
օլունուպ սնտէ պիր չօգ ըրճալ, Այան վէ Մէ-
պուսան ազալարը, վէ Ալաման գապիթլէր հազըր
պուլունմըշար տըր: Էնտէն՝ սաքէրի մուզիգա
ճէնաղէ մալընը թէրէնիւմ էթմէքտէ պու-
լունմըշ տըր: Ճէնաղէ՝ Ալամանիայ կէօնաէրիլ-
մէք իւզրէ Ֆէրիքէյ գապրիթանը վառուղնա
գօնուլտըզտան սօնրա, գափուսա պուլունան
նիշաննը թապուրը էֆրատը 3 տէֆա հաւայա
սիլահ պօշալթմըշար տըր: Ճէնաղէ ալայընտա
հազըր պուլունան իզտիհամըն առէտի 50,000
հիսապ օլունմագտա տըր:—Գաթիմագամ Շիլի-
թինկ պէյի գաթիլ էթմիշ օլան ճանի ըէսուլ
Պայրամ ալի կիւնիւն սապահընտա գուրչունա
թուլթուլմուշ տըր: Ճանի սօն տագիլէյէ գա-
տար սիմասընտա հիշ պիր էսէր ի խաֆի ու թէ-
լաշ կէօթէրմէմիշ տիր: Քէնտի հաթարըղնա
փէշիման օլուլօր մը տէյու սիւալ էտիլտիքտէ
«խալը» տէյու ճէվապ վէրմիշ տիր: Վէ քէֆին
մէնարիֆինէ սարֆ օլունմագ իւզրէ խամա 4
մէճիւտիյէ վէ 4 զրուշ իթա էյլէմիշ տիր: Մուալի-
լսէրէն գալալինէ թէսատիւֆ էյլէյէն հէտի գուր-
չունտան միւթէէսաիրէն տէրնալ վէֆաթ էթմիշ
տիր:—Իսթիպալօլտա էլէքթրիգի թրամվայա-
րըն ինչաաթընն հազընտա պաշանըլաճագ տըր:
Թրամվայ գումիանիսաը թարաֆընտան էվրօ-
փատան ճէլալ էտիլէն էն մէհուր Ֆրանսըզ վէ
Ալման էլէքթրիգ միւթէիսասիպէրի ախիլէն

հէնիտէն թէմալիս օլունան թրամվայ խաթթլարը
իւզէրինաէ թէագիգաթա պաշամըշար տըր:—
Պիւտճէնին թաստիգինաէն սօնրա փօթա վէ
թէլէֆօն վէ թէլէրաֆ նէզարէթինէ էրզրոււմ
մէպուր Փաստըրմաճեան էֆ. նին թայինի միւ-
թէնալվէր պուլունուլօր խմիշ:—Նաղըմ փաշա-
նըն ազըլնտան սօնրա Պազուստա պէօլիւք
պիր չէգալէթ հիւքմֆէրմա տըր: Էհալի վալի-
նին իպգասընտ տաիր Իսթանպուլ հազըլան թէ-
լէրաֆըն թէլէրաֆ միւտիլի թարաֆընտան
հըֆօ օլունտուղընը ալայընճա թէլէրաֆիսա-
նէտէ միւտիլի մուհասէրէ էթմիշէր: Միւտիլ
ֆիրաթ էթմիշ խտէ տէ, պու. միւնասիպէթլէ
տէօրթ Եէհուաի տարալ օլունըպ խանէլէրի
հալմա էտիլմիշ տիր:—Եէմէն աշվալը.—Կէշէն
հաֆթա ալընտան խապէլլէրէ կէօրէ, Սինան փա-
շանըն մէվգիի օրտու թարաֆընտան մուհասէրէ
վէ թախիս էտիլէրէք Սանաստան ըրճաթ էսէն
սաղլարըն խաթթը ըրճաթլարը տալի գաթ օլուն-
մըշ տըր: Իտրիսին էպհա իւզէրինէ ինքա էթտիլի
հիւճիւմէր նէթիճէսիլ գալմըշ, վէ Թասազ գօլու
թարաֆընտան Զէմարի տալի թախիս էտիլմիշ
տիր: Իմամ Եհանա ապաքի ի Օսմանիյէ թա-
րաֆընտան Սանաա թարաֆընին քիւշաա էտիլմէ-
սինի խապէր ալարագ գապալի ի մուլթէլիֆէ
րէիլլէրինէ Սանաա իւզէրինէ հիւճոււմ էթմէք
իչիւն պէշաննալլէր կէօնտէրմիշ խտէ տէ սօն
խապէլլէրէ նազարէն Սանաա՝ ֆըրզա ի միւ-
րէթթէպէ թարաֆընտան գապթ օլունմըշ:—
Շգօտրա վալիս թարաֆընտան պիլտիլիտիլինէ
կէօրէ ապաքի ի Օսմանիյէ իլուլ ճէպէլինի իշ-
ղալ էյլէմիշ վէ պին պաշը Էմին պէյին գօման-
տալընտաքի գուլվէ ի միւրէթթէպէ Թուգա
հարըմ սաաթ մէտտֆէտէ վազը Տօգասնըզ
մէվգիինէ տալիլ օլմուշ օլուպ պիր ազ սօնրա
Թուգա կիրմէլէրի մէմուլ տըր: Ասիլէր իլէ միւ-
սատէմէ էթմէք իւզրէ կէօնիւլլի Իպամ Ար-
նաւուտ թապուրլարընը վիլուտ էթմէյէ պաշ-
լատըղը սա գիքը օլունուլօր: Ասիլէր Թուգ
մէվգիինաէ իշղալ էթմիշ օլտուլլարը մէվգը ի
միւհիմմէ վէ միւրթէֆիլատան չէհիլ թօփ աթէ-
չիլլէ թէհափա էյլէմէքտէ վէ միւսատէմէլին
զայէթ չէտիտ պիր սուրէթաէ տէվաթ էթմէքտէ
օլուպ իլուլ մահալընտա էշգըյա իլէ վուզու
պուլան միւսատէմէտէ էֆրատը միւսթահֆը-
զէսէն 13 մէճրուհ վէ 3 մագթուլ, վէ սաը-
լարտան պիր խալը թէլէֆաթ վուզու պուլ-
տուղը պէյան օլունմըշ տըր: Փազար էրթէսի
խաթիճիյէ նէզարէթինէ կէլէն պիր թէլէրաֆ-

սա, ասիկեր իւզերինէ իքի զօրսան սէվզ օրու-
նան միւրէթթէպ զուվլէթին մուզաֆֆէրէն
Թուզա սախիլ օլտուզու պէյան օլունմուշ սորը :
Ասաքիր ի Օսմանիյէ էլլի գատար զայաթ վէրմիշ
տիր : Սէլանիքտէն պիւտիլիտիյինէ նազարէն,
հուտուար թէճալուզ էսէն սախիլ տրասընտա
պիր չօզ Գարատաղ առքէրի վէ քէօյլուսիւ
պուլունմագտա իմիշ : Պու չէյ Գարատաղ հիւ-
քիւմէթի թարաֆընտան թէքղիպ էսիլմիշ տիր :
Շգօտրասա 900 մուսթանֆըզ առքէրի, պիր
պաթարիա թօփ, վէ 1,500 կէճիւլլիւնին թա-
թը մուհաֆազսընտա տիր : Իսլամ Արնաւլուտ-
լարըն «Ղաթանը տիււմէնէ վէրմէյիզ» տէյու
պաղըրըշարազ սարլարա հիւճիւմ էթմէյէ հազըր
պուլունաուզարը անլաշըլըյօր : — Սթանպօլսան
Մարա 30 թարիխիյէ «Եւրօփ Օրիանթալ» քէ-
չիտէ էսիլէն թէլէզրաֆտա Շգօտրանըն տալէր
թարաֆընտան զապթ էսիլմիշ իսիյի պիւտիլի-
միշ իսէ տէ, պու խապէր թէքղիպ էսիլմիշ
տիր : Բէզալիք զազէթալարտան պիրինին իթա-
լիւնըն Արնաւլուտըզ ուլարընա սէֆալին ի հար-
պիյէ իղամ էսէճէյինէ տաիր վէրմիշ օլտուլը
խապէր իթալիա մաթպուլաթը թարաֆընտան
թէքղիպ օլունմագտա տիր : — Չարչէնպիւր հիւ-
նիւ Գասաթէօյլիւնաթ Սրամիւնա մէքթէպի գուր-
պինտէն պիր եանկըն զուհուր էսիլ Մօտա ճատ-
տէսինէ սօլլու իլէրլէյէրէք 75ի միւթէճալիզ
խանէլէր թէլէֆ էյլէմիշ տիր :

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Կէչէն Փէնճէնպիւր հիւնիւ մէճիւս ի միլլիտէ
միւտտէթի իսթիւմ պուլունշ օլան բուհպան ա-
զալարըն եէրինէ եէնի ազալարըն ինթիխապը
իծրա օլունմըշ տիր : — Տախիլիյէ նազըրը Սա-
լի պէյ, կէչէն Փաղար ազալմը Փաթրիգիսանէյէ
Տիզապաճ Սրբազանա իստէ ի զիյարէթէ կէլմիշ
իսէ տէ, միւմաիլէյ Օրթա քէօյսէքի խանէ-
սինտէ պուլունաուզուտան, նազըրը միւշարի-
լէյ հարթ ուր վիզիթինի պրազմըշ տիր : —
Բոււմ Փաթրիգի Եօաքիւմ էֆ. կէչէն Ճիւմաա
հիւնիւ Փաթրիգիսանէտէ քէնտիսինէ վուզու
պուլան հիւն ի գապուլտան ֆէվզ էլ տաէ միւ-
թէէսաիր օլարազ, Ֆէնէր Փաթրիգիսանէսինէ
ալտէթինտէ հազըր օլան Բոււմ միւթէպէրանը-
նա, «Էրմէնի միլլէթի հազիգաթէն հէր կէճաա
թէվէճճիւնէ լալըզ տիր. վէ պիլզ անլէր իլէ
զարտաշճապընա մուսամէլէ էթմէլիլիզ» տէյու
պուլունմըշ տիր : Փաթրիգիսանէնին կէչէն Փիւս,

այընըն հաարլաթը 83,308 զրշ. օլմուշ տիր :
1909տա այնի այըն հաարլաթը 17,651 զուրուշ,
1910տա իսէ 64,270 զրշ. իսի : — Ատանաու-
քի տուլ գատընլարա իշ թէտարիք էթմէք իչիւն
թէշըլի օլունման գօմիսիօն՝ Ատանանըն մուհիւմ
եէրլէլինաէն 10 տուլ գարընըն Իսթանպօլա
կէթրիլէրէք, էպէլիք էօյրէտիւմէսի իչիւն մէք-
թէպէ գօյմաղա գարար վէրմիշ տիր : — Ս.
Փրիլիզ խաթախանէսինին օրացոյցըն 30 սէնէ-
տէն պէրու թէրթիպ էսէն Մարուքէ էֆ. Յուլ-
սէփեան կէչէն հաֆթա վէֆաթ էթմիշ տիր :

Փ Ր Օ. Ճ Է Մ Ա Ա Յ Ը

Աֆիօն Դաթա Հիւար քիլիսէ պինասընըն
թախաիսի մէրասիլինին Ապրիլ 16յա միւսա-
տըֆ Կիրակի կիւնիւ իծրա օլունաճալը մէ-
մուլ տիր : — Իզմիր քիլիսէսի չօպանը Վեր.
Կարապիտ Ատանալըեան իսթիֆա էյլէմիշ օ-
լարազ, կէլէճէք Օգոստոս այընտա քիլիսէ-
սի թէրք էյլէյէճէք տիր : — «Տիւնեանըն թա-
լէպէ Կ. Խ. Շիրքէթլէրի Իթիհասաղ» նըն Տէրի-
սաատէթտէ Ապրիլ 24—28տէ իճթիւմ էտէճէք
մէճիւլէրի իչիւն յիւմիտէն թէտարիքաթ կէօ-
րիւլմէքտէ տիր : Պու միւնասիպէթլէ չէհրիմիզի
զիյարէթ էտէճէք օլան մուզթէտիր զաթլարտան
էհալիսիլին իսթիֆատէ էտէպիլմէսի իչիւն՝ չէհրին
ֆարզը գրթալարընտա գօնֆէրանլար վէրլիլէ-
ճէք տիր. չէօյլէ քի, օ հաֆթանըն Սալը, Չար-
չէնպիւր վէ Փէնչէնպիւր հիւնլէրինտէ Պէյ օլուն-
տա վէ Իսթանպօլ թարաֆընտա նութղար ի-
րատ էսիլէճէք տիր : Պէյ օլունտա Բոււմար
վէ Գոււմգափուտա Բոււմար վէ Էրմէնիլէր քէն-
տի մէքթէպ պինալարընըն պու մագսէտէ գուլ-
լանըմաուրնա բազի օլմուշար տիր : —
Իզմիր քիլիսէսի չօպանը Վեր. Կ. Ատանալը-
եան հազըյօր քի. — «Սըրուհի տուտու Բաթա-
զաճիւն» 75 սինպէրինտէ տինտար պիր վալիտէ
օլուպ Ինճիլի քիլիսամըզ տախիլինտէ հէր քէսին
իշթիրաքը հիսս վէ թէվէճճիւնիւնիւ գաղանմըշ
իտի : Պու իսթիյար վալիտէ 25 սէնէ տիր վա-
թանը օլան Պրուսաստան Իզմիրէ նազլ էթմիշ
օլուպ, օլ վազթտան պէրու քէնտիսին իւշ տէ-
լիգանը օղուլարընը վէ սինն ի պիւլուղէ վա-
սըլ օլմուշ իքի գըզլարընը մէզարա թէպիւմ էթմիշ
իսէ տէ, աղընտան հիշ պիր իշթիքեա իչիւլի-
մէմիշ օլուպ, պիլաքս, պու իսթիյարըզ գէ-
մանընտա եալընըզ վէ քիմսէսիզ գալմաուրնա
բաղմէն տալիւմ Ալլահա համա էտէր իտի : Հիշ
քիմսէյէ զաճմէթ վէ աղըրըզ վէրմէք իսթէմէզ

